

Dokument z posiedzenia

A9-0225/2022

29.7.2022

SPRAWOZDANIE

w sprawie nowej strategii leśnej UE 2030 – zrównoważona gospodarka leśna
w Europie
(2022/2016(INI))

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sprawozdawczyni: Ulrike Müller

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej:
Luisa Regidenti, Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia
Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności

(*) Zaangażowana komisja – art. 57 Regulaminu

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	35
OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI	39
OPINIA KOMISJI ROZWOJU	55
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ	64
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	65

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie nowej strategii leśnej UE 2030 – zrównoważona gospodarka leśna w Europie (2022/2016(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z 16 lipca 2021 r. pt. „Nowa strategia leśna UE 2030” (COM(2021)0572),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 października 2020 r. w sprawie europejskiej strategii leśnej – dalsze działania¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie nowej strategii leśnej UE na rzecz lasów i sektora leśno-drzewnego²,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwany dalej „TFUE”), w szczególności jego art. 4,
- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz cele zrównoważonego rozwoju ONZ,
- uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu w dniu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640) oraz wynikające z niego wytyczne polityczne przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen i Komisji,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie)³,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE⁴,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia

¹ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 37.

² Dz.U. C 346 z 21.9.2016, s. 17.

³ Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

⁴ Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1.

11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych⁵ (dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii),

- uwzględniając dyrektywę Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa)⁶,
- uwzględniając rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/268 z dnia 28 października 2020 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 w odniesieniu do poziomów referencyjnych dla lasów, które mają być stosowane przez państwa członkowskie w latach 2021–2025⁷,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 marca 2020 r. zatytułowany „Nowa strategia przemysłowa dla Europy” (COM(2020)0102),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 czerwca 2021 r. zatytułowany „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” (COM(2021)0345),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 października 2020 r. zatytułowany „Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia” (COM(2020)0662),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 października 2018 r. pt. „Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem (COM(2018)0673),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 23 marca 2022 r. pt. „Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększenie odporności systemów żywnościowych” (COM(2022)0133),
- uwzględniając inicjatywę nowego europejskiego Bauhausu,
- uwzględniając projekt rozporządzenia Komisji uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i uchylającego rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014⁸,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 5 listopada 2021 r. w sprawie unijnej strategii leśnej na 2030 r.,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

⁵ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

⁶ Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.

⁷ Dz.U. L 60 z 22.2.2021, s. 21.

⁸ Dz.U. L 189 z 10.5.2022, s. 1.

komunikatu Komisji poświęconego nowej strategii leśnej UE na 2030 r.⁹,

- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z dnia 28 kwietnia 2022r. w sprawie komunikatu Komisji poświęconego nowej strategii leśnej UE na 2030 r.,
- uwzględniając obowiązki państw członkowskich UE wynikające z konwencji ONZ w sprawie zwalczania pustosynnienia,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2021 r. pt. „Finansowanie unijne na rzecz różnorodności biologicznej i zapobiegania zmianie klimatu w lasach w UE – pozytywne, lecz ograniczone rezultaty”,
- uwzględniając publikację Komisji z 2018 r. zatytułowaną „Wytyczne w sprawie kaskadowego wykorzystania biomasy z wybranymi przykładami najlepszych praktyk w zakresie biomasy drzewnej”,
- uwzględniając sprawozdanie Wspólnego Centrum Badawczego Komisji z 2020 r. pt. „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment” [Mapowanie i ocena ekosystemów i usług ekosystemowych: ocena ekosystemów UE],
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska z 2020 r. zatytułowane „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018” [Stan przyrody w UE – wyniki ze sprawozdań przedłożonych na podstawie dyrektyw dotyczących ochrony przyrody z lat 2013–2018],
- uwzględniając sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. w sprawie stanu lasów w Europie w 2020 r.”,
- uwzględniając sprawozdanie z globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych sporządzone przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES),
- uwzględniając Deklarację z Kunming pt. „Cywilizacja ekologiczna – budowa wspólnej przyszłości dla wszelkich rodzajów życia na Ziemi”,
- uwzględniając sprawozdanie grupy roboczej II przy Międzyrządowym Zespole ds. Zmian Klimatu zatytułowane „Zmiana klimatu 2022: wpływ, dostosowanie i podatność”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne IPCC dotyczące zmiany klimatu, pustosynnienia, degradacji gleby, zrównoważonego zarządzania gruntami, bezpieczeństwa żywnościowego i przepływów gazów cieplarnianych w ekosystemach,
- uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie C-441/17 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej¹⁰,

⁹ Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 169.

¹⁰ Wyrok Trybunału z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej

- uwzględniając projekty i działania mające na celu koordynację informacji na temat lasów w Europie (europejska sieć krajowych wykazów lasów ENFIN, projekt FutMon, projekt Diabolo, europejski atlas gatunków drzew leśnych oraz program mapowania i oceny ekosystemów i usług ekosystemowych),
 - uwzględniając sprawozdanie z 10 czerwca 2021 r. ze wspólnych warsztatów IPBES-IPCC poświęconych różnorodności biologicznej i zmianie klimatu,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisję Rozwoju,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A9-0225/2022),
- A. mając na uwadze, że UE wyznaczyła wiążące cele ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r. i osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.¹¹; mając na uwadze, że UE zobowiązała się do dążenia do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w tym celu nr 15 dotyczącego ochrony, przywrócenia i promowania zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważonego gospodarowania lasami, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, a także celów porozumienia paryskiego i deklaracji złożonych podczas konferencji ONZ w 2021 r. w sprawie zmiany klimatu (COP26); mając na uwadze, że lasy oraz przemysł i usługi związane z leśnictwem, a także właściciele i pracownicy tego sektora odgrywać będą istotną i niezastąpioną rolę w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju i celów porozumienia paryskiego, podczas gdy ekosystemy leśne i ich rezerwuary węgla mają zasadnicze znaczenie dla łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, ponieważ pochłaniają i magazynują około 10 % emisji gazów cieplarnianych¹² w Europie i są głównymi siedliskami różnorodności biologicznej;
- B. mając na uwadze, że art. 4 TFUE przewiduje podział kompetencji i odpowiedzialności w odniesieniu do lasów, w szczególności w ramach polityki ochrony środowiska UE, tymczasem nie zawiera on odniesienia do wspólnej polityki leśnej UE, a tym samym zachowuje politykę leśną w gestii państw członkowskich; mając na uwadze, że ze względu na dużą różnorodność lasów UE pod względem biogeografii, struktury, wielkości, różnorodności biologicznej, struktury własności i istniejących polityk,

Polskiej, C-441/17, ECLI:EU:C:2018:255 (Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Środowisko naturalne – Dyrektywa 92/43/EWG – Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Artykuł 6 ust. 1 i 3 – Artykuł 12 ust. 1 – Dyrektywa 2009/147/WE – Ochrona dzikiego ptactwa – Artykuły 4 i 5 – Obszar Natura 2000 Puszcza Białowieska – Zmiana planu urządzenia lasu – Zwiększenie etatu pozyskania drewna – Plan lub przedsięwzięcie, które nie są bezpośrednio związane z zagospodarowaniem obszaru lub do tego zagospodarowania konieczne, ale mogą na te obszary w istotny sposób oddziaływać – Odpowiednia ocena oddziaływania na obszar – Naruszenie integralności terenu – Rzeczywista realizacja środków ochronnych – Skutki dla terenów rozrodu lub odpoczynku gatunków chronionych).

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej.

¹² Sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska nr 5/2016 pt. „European forest ecosystems – State and trends” [Europejskie ekosystemy leśne – stan i tendencje].

w przypadku gdy strategii polityki ochrony środowiska, polityki klimatycznej i innych odpowiednich polityk dotyczą lasów, konieczne jest należyte stosowanie zasad pomocniczości i proporcjonalności przy opracowywaniu i wdrażaniu nowej strategii leśnej UE (zwanej dalej „strategią”) oraz odpowiednich przepisów UE; mając na uwadze, że szczegóły związane z gospodarką leśną należy dostosować na szczeblu krajowym i regionalnym, stosując podejście oddolne; mając na uwadze, że konieczna jest dalsza koordynacja na szczeblu UE, gdyż umożliwi ona lepszą realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu i dokładniejsze obliczenie potencjalnych redukcji emisji i granic wykorzystania lasów na poziomie europejskim, mając na uwadze ważną rolę lasów w osiągnięciu europejskich celów klimatycznych;

- C. mając na uwadze, że idea Europejskiego Zielonego Ładu – jako przekrojowego podejścia stosowanego przy podejmowaniu wyzwań klimatycznych i środowiskowych, zapewniającego możliwość odpowiedniej ochrony przyrody i różnorodności biologicznej w sposób, który sprzyja tworzeniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego i miejsc pracy w zasobooszczędnej, neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla, w pełni realizującej obieg zamknięty i konkurencyjnej gospodarce szanującej ograniczenia naszej planety – powinna wyznaczać kierunek wdrażania strategii w zakresie zarządzania kompromisami, przyczyniając się jednocześnie do tworzenia synergii i poszukiwania właściwej równowagi między różnorodnymi funkcjami lasów, w tym funkcjami społeczno-gospodarczymi, środowiskowymi i klimatycznymi; mając na uwadze, że ekosystem stanowi środowisko fizyczne złożone z żywych i nieożywionych komponentów, które wzajemnie na siebie oddziałują; mając na uwadze, że dzięki tym oddziaływaniom ekosystem zapewnia korzyści dla ludzi i gospodarki zwane „usługami ekosystemowymi”; mając na uwadze, że zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej oraz związanych z nią usług ekosystemowych stanowią systemowe zagrożenie dla społeczeństwa; mając na uwadze, że lasy zapewniają szereg usług ekosystemowych, takich jak dostarczanie drewna, nieдрzewnych produktów leśnych i żywności, są ostoją różnorodności biologicznej, zapewniają czyste powietrze i wodę, przynoszą korzyści dla miejscowego klimatu, stanowią ochronę przed zagrożeniami naturalnymi takimi jak lawiny, powodzie, susze czy obrywy skalne, a także mają wartość rekreacyjną, kulturową i historyczną; mając na uwadze, że celem zrównoważonej gospodarki leśnej jest zrównoważone zapewnianie różnych usług ekosystemowych i wspieranie wysiłków w przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej skutków;
- D. mając na uwadze, że produkty drewnopochodne przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu dzięki składowaniu dwutlenku węgla i zastępowaniu produktów o dużym śladzie węglowym, w tym materiałów budowlanych i opakowaniowych, tekstyliów, chemikaliów i paliw; mając na uwadze, że produkty drewnopochodne są odnawialne i w dużym stopniu nadają się do recyklingu i że w związku z tym mają ogromny potencjał, by wspierać biogospodarkę o obiegu zamkniętym; mając na uwadze, że z tego powodu sektor leśnictwa i przemysł związany z leśnictwem odgrywają kluczową rolę w zielonej gospodarce;
- E. mając na uwadze, że w ramach pakietu „Gotowi na 55” i realizacji celu dostosowania polityki klimatycznej do porozumienia paryskiego przeprowadzany jest przegląd dyrektywy w sprawie energii odnawialnej i rozporządzenia w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem

gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej¹³; mając na uwadze, że Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie produktów niepowodujących wylesiania; mając na uwadze, że w świetle europejskiej koncepcji wielofunkcyjnych lasów inicjatywy te muszą być spójne z celami politycznymi wysokiego szczebla Zielonego Ładu, planu działań w zakresie biogospodarki, strategii dotyczącej gospodarki o obiegu zamkniętym, strategii leśnej, strategii na rzecz bioróżnorodności oraz długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich;

- F. mając na uwadze, że własność lasów w Europie jest zróżnicowana pod względem wielkości i struktury własności, co prowadzi do znacznego zróżnicowania modeli zarządzania; mając na uwadze, że około 60 % lasów w UE należy do 16 mln prywatnych właścicieli lasów¹⁴, z których znaczna część to mali posiadacze ziemscy¹⁵, a około 40 % lasów podlega różnym formom własności publicznej; mając na uwadze, że niewielka liczba właścicieli lasów ma znaczący udział we własności powierzchni leśnej, a niektórzy z nich są właścicielami najważniejszych zakładów przetwórstwa drewna w UE; mając na uwadze, że zaangażowanie tych właścicieli oraz wspieranie ich i zachęcanie – mające pierwszeństwo przed nakładaniem kar – za pomocą kompleksowych ram politycznych i legislacyjnych, które dają pewność prawa – w oparciu o uznanie ich praw własności, ich doświadczenie w zarządzaniu, uznanie znaczenia dochodów wygenerowanych dzięki ich działalności związanej z zarządzaniem lasami i uznaniu konkretnych wyzwań z tym związanych – będzie miało kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów strategii, w tym zapewnienia usług klimatycznych i innych usług ekosystemowych; mając na uwadze, że w związku z tym istotne jest, by ramy te były jasne i przejrzyste oraz by unikać nakładania na wszystkie podmioty nadmiernych obciążeń administracyjnych;
- G. mając na uwadze, że w UE znajduje się około 5 % całkowitej powierzchni lasów na świecie, a także to, że lasy stanowią 43 % powierzchni lądowej UE (czyli zajmują odsetek nieco większy niż odsetek gruntów wykorzystywanych na potrzeby rolnictwa) i są siedliskiem dla 80 % lądowej różnorodności biologicznej w UE¹⁶; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem Europejskiej Agencji Środowiska pt. „Środowisko

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1.

¹⁴ Komunikat Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. pt. „Nowa strategia leśna UE 2030” (COM(2021)0572).

¹⁵ W całej Europie większość gospodarstw prywatnych ma powierzchnię do 10 ha, „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.]; w Niemczech 50 % gospodarstw leśnych należących do prywatnych właścicieli jest mniejszych niż 20 ha, https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf;jsessionid=972A5297B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; we Francji około 2/3 właścicieli prywatnych posiada mniej niż 1 ha, https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; w Finlandii około 45 % właścicieli posiada mniej niż 10 ha, <https://www.luke.fi/en/statistics/ownership-of-forest-land>; na Łotwie 50 % właścicieli posiada mniej niż 5 ha, https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf

¹⁶ Science for Environment Policy (2021), European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation [Europejskie lasy na rzecz różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej], Future Brief 25, Zespół ds. Komunikacji Naukowej, UWE Bristol, 2021, <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

Europy 2020 – stan i prognozy: wiedza na rzecz transformacji w kierunku zrównoważonej Europy”¹⁷ Europa doświadczyła ogromnego spadku różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że prawie 23 % lasów europejskich znajduje się na obszarach Natura 2000, przy czym odsetek ten w niektórych państwach członkowskich wynosi 50 %, a prawie połowę siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 stanowią lasy;

- H. mając na uwadze, że najnowsze dane zgromadzone na podstawie art. 17 dyrektywy siedliskowej wskazują – w oparciu o parametry warunków siedliskowych – że jedynie 49 % siedlisk leśnych znajduje się w dobrym stanie¹⁸, podczas gdy w przypadku 29,6 % siedlisk stan ten jest nieznan, a w przypadku 21,1 % jest on zły lub wymaga poprawy; mając na uwadze, że skupienie się wyłącznie na danych zagregowanych może okazać się niewystarczające do zidentyfikowania kluczowych informacji na temat najpilniejszych kwestii i zajęcia się tymi kwestiami, w związku z czym konieczne jest zapoznanie się z bardziej szczegółowymi wskaźnikami tendencji dotyczących warunków i presji oraz przyczynienie się do tego, by brakujące dane były dostępne w przyszłości; mając na uwadze, że wskaźniki te nie potwierdzają ogólnej negatywnej oceny stanu lasów w UE, ujawniają za to zarówno pozytywne, jak i negatywne tendencje¹⁹, które wymagają zniuansowanych reakcji dopasowanych do indywidualnych przypadków; mając na uwadze, że lasy są coraz bardziej narażone na skutki zmiany klimatu, w szczególności na coraz częstsze pożary; mając na uwadze, że ilościowe określenie wpływu takich zjawisk na odporność i produktywność lasów na szeroką skalę nadal stanowi poważne wyzwanie;
- I. mając na uwadze, że dzięki lepszemu zrozumieniu zjawisk katastrofalnych związanych z klimatem, które mogą dotknąć lasy europejskie, możliwe będzie dalsze opracowywanie wytycznych dotyczących gospodarki leśnej, a także kształtowanie polityki przystosowywania się do zmiany klimatu, mającą na celu rozwiązanie problemu podatności na te zjawiska;
- J. mając na uwadze, że gromadzenie i utrzymywanie przejrzystych i wiarygodnych danych wysokiej jakości, wymiana wiedzy i najlepszych praktyk oraz odpowiednio finansowane i dobrze skoordynowane badania mają kluczowe znaczenie dla sprostania wyzwaniom związanym z lasami i wykorzystania oferowanych przez nie możliwości, a także dla realizacji różnorodnych funkcji lasów, w tym różnych korzyści płynących z produktów przemysłu związanego z leśnictwem, w coraz bardziej złożonym środowisku; mając na uwadze, że dane dotyczące lasów dostępne na szczeblu UE nie są kompletne i cechują się zróżnicowaną jakością, co utrudnia koordynację gospodarki leśnej i ochrony lasów między UE i państwami członkowskimi; mając na uwadze, w szczególności, że istnieje potrzeba lepszego monitorowania stanu ekosystemu leśnego oraz skutków, jakie środki wprowadzane w leśnictwie mają dla różnorodności

¹⁷ Europejska Agencja Środowiska, The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe [Środowisko Europy 2020 – stan i prognozy: wiedza na rzecz transformacji w kierunku zrównoważonej Europy], 11 maja 2020 r., s. 83, <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>

¹⁸ Komunikat Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. pt. „Nowa strategia leśna UE 2030” (COM(2021)0572).

¹⁹ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment”, [Mapowanie i ocena ekosystemów i usług ekosystemowych: ocena ekosystemów UE], 2020 r.; dla tendencji dotyczących stanu zob. również sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. pt. „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020].

biologicznej i klimatu;

- K. mając na uwadze, że na szczeblu międzynarodowym najważniejszym forum dla opracowywania uzgodnionych międzynarodowo definicji dotyczących lasów i leśnictwa jest Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO); mając na uwadze, że FAO gromadzi i udostępnia dane na temat lasów i leśnictwa; mając na uwadze, że Komisja i państwa członkowskie biorą udział w pracach FAO;
- L. mając na uwadze, że zapewnianie różnych leśnych usług ekosystemowych przez sektor leśnictwa i przemysł związany z leśnictwem jest ważnym filarem dochodów i zatrudnienia, w szczególności na obszarach wiejskich, ale także na obszarach miejskich poprzez dalsze zastosowania takich usług; mając na uwadze, że wdrażając strategię, należy zwrócić należytą uwagę nie tylko na zwiększenie dochodów i zatrudnienia, ale także atrakcyjność zatrudnienia w tym sektorze poprzez wysokiej jakości miejsca pracy, ochronę socjalną, normy bezpieczeństwa i higieny pracy, stały rozwój partnerstw na rzecz umiejętności z udziałem zainteresowanych stron oraz odpowiednie możliwości szkolenia kadry kierowniczej i pracowników; mając na uwadze, że w latach 2000–2015 zatrudnienie w europejskim leśnictwie zmalało o jedną trzecią, przede wszystkim ze względu na zwiększoną mechanizację w przemyśle drzewnym i papierniczym²⁰; mając na uwadze, że udoskonalone projektowanie maszyn leśnych może zwiększyć ochronę pracowników i zmniejszyć wpływ na glebę i wodę; mając na uwadze, że eksploatacja lasów i przemysł drzewny należą do najniebezpieczniejszych sektorów przemysłu, w których obserwuje się znaczną liczbę wypadków przy pracy, chorób zawodowych oraz odchodzenia na wcześniejszą emeryturę;
- M. mając na uwadze, że w odróżnieniu od niepokojących tendencji wylesiania obserwowanych na świecie powierzchnia i objętość biomasy w lasach Europy wzrasta²¹; mając na uwadze, że UE może odegrać ważną rolę w przeciwdziałaniu globalnemu wylesianiu, co podkreślono we wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie produktów niepowodujących wylesiania; mając na uwadze, że strategia leśna UE prezentująca najlepsze praktyki w ekonomicznie opłacalnej zrównoważonej gospodarce leśnej nie tylko uregulowałaby przywóz, ale mogłaby również przyczynić się do poprawy gospodarki leśnej na całym świecie;
- N. mając na uwadze, że obecnie istnieją międzynarodowe systemy dobrowolnej certyfikacji w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że systemy certyfikacji są podstawowym narzędziem umożliwiającym spełnienie wymogów rozporządzenia UE w sprawie drewna²² w zakresie należytej staranności²³;

²⁰ Sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. pt. „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.].

²¹ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment”, [Mapowanie i ocena ekosystemów i usług ekosystemowych: ocena ekosystemów UE], 2020 r.; dla tendencji dotyczących stanu zob. również sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. pt. „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020].

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna, Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23.

²³ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, „Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products: report” [Badanie na temat systemów certyfikacji i weryfikacji w sektorze leśnym i dla produktów drzewnych: sprawozdanie], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021,

- O. mając na uwadze, że proces zrównoważonej gospodarki leśnej w Europie powinien zapewnić osiągnięcie właściwej równowagi między trzema filarami zrównoważonego rozwoju, a mianowicie ochroną środowiska, rozwojem społecznym i rozwojem gospodarczym;
- P. mając na uwadze, że powszechnie wykorzystywane w UE kryteria i wskaźniki definiujące zrównoważoną gospodarkę leśną opierają się na ogólnoeuropejskiej współpracy w procesie Forest Europe, którego sygnatariuszami są wszystkie państwa członkowskie i Komisja; mając na uwadze, że w programie bieżących prac Forest Europe zainicjowano przegląd definicji zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że Forest Europe gromadzi informacje i udziela informacji na temat stanu i tendencji w lasach i leśnictwie w oparciu o kryteria zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że istnieje potrzeba zapewnienia, aby wskaźniki i prognozy były oparte na dowodach, oraz ścisłej współpracy w tym zakresie z państwami członkowskimi; mając na uwadze, że nowe przejrzyste wskaźniki i prognozy mogłyby pozwolić wzmocnić zrównoważony charakter sektora, biorąc pod uwagę jego znaczenie dla wartości ekologicznych, ekonomicznych i społecznych; mając na uwadze, że trzeba będzie jasno określić ramy zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności w odniesieniu do kryteriów, wskaźników i prognoz dotyczących zdrowia ekosystemów, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu, jeżeli mają stać się one dokładniejszym i użyteczniejszym narzędziem do określania i porównywania różnych podejść do gospodarowania lasami, wpływu tych strategii, a także ogólnego stanu i stanu ochrony lasów europejskich; mając na uwadze, że zrównoważonej gospodarce leśnej powinno towarzyszyć promowanie wielofunkcyjnej roli lasów w celu zadbania o to, by gospodarka ta w pełni uwzględniała różnorodność lasów i specyfikę każdego regionu;
- Q. mając na uwadze, że agroleśnictwo definiowane jako systemy użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie, stanowi ciąg systemów gospodarowania gruntami, które mogą zwiększać ogólną produktywność, generować więcej biomasy, utrzymywać i odbudowywać glebę, zapobiegać pustynnieniu oraz zapewniać szereg cennych usług ekosystemowych; mając na uwadze, że istnieją dwa główne typy systemów rolno-leśnych w UE: system rolno-leśny obejmujący leśnictwo połączone z hodowlą zwierząt (wypasanie zwierząt lub produkcja paszy dla zwierząt pod drzewami) i agroleśnictwo leśno-orne (uprawy pod drzewami, z odległościami między rzędami umożliwiającymi ruch ciągników); mając na uwadze, że większość istniejących systemów rolno-leśnych w UE to systemy rolno-pasterskie, a rozwój praktyk rolno-leśnych może przynieść wiele korzyści w związku z presją środowiskową;
- R. mając na uwadze, że celem unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 jest „zdefiniowanie, mapowanie, monitorowanie i ścisła ochrona wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów”; mając na uwadze, że ochrona lasów, w tym wszystkich istniejących nadal lasów pierwotnych i starodrzewów w UE, ma kluczowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej i łagodzenia zmiany klimatu; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem Wspólnego Centrum Badawczego z 2021 r.²⁴ w Europie zachowano jedynie 4,9 mln hektarów lasów pierwotnych i starych

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/afa5e0df-fb19-11eb-b520-01aa75ed71a1/language-en>

²⁴ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe” [Mapowanie i ocena lasów pierwotnych i starodrzewów w Europie], 2021 r.

lasów, co stanowi tylko 3 % całkowitej powierzchni lasów w Unii i 1,2 % jej powierzchni lądowej; mając na uwadze, że lasy pierwotne i starodrzewy odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że często są one bardzo zróżnicowane biologicznie w porównaniu z innymi lasami w tym samym ekoregionie oraz charakteryzują się obfitością gatunków i są siedliskami specjalnej flory i fauny; mając na uwadze, że lasy pierwotne i starodrzewy zapewniają również wiele innych kluczowych usług ekosystemowych; mając na uwadze, że konieczna jest operacyjna definicja lasów pierwotnych i starodrzewów na potrzeby prawidłowego opracowywania, wdrażania i monitorowania polityki;

- S. mając na uwadze, że powstała z inicjatywy rządów szeregu państw członkowskich i wspierana przez działający przy Komisji Stały Komitet ds. Leśnictwa sieć Integrate – która stanowi platformę obejmującą przedstawicieli różnych krajów europejskich i zapewnia poradnictwo naukowe – była do tej pory wykorzystywana jako ważne narzędzie do określania sposobu, w jaki można włączyć ochronę przyrody do zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że platforma ta odgrywa ważną rolę w wymianie doświadczeń i najlepszych praktyk;
- T. mając na uwadze, że w projekcie Alterfor finansowanym z programu „Horyzont 2020” badano potencjał optymalizacji obecnie stosowanych metod gospodarki leśnej i zaproponowano alternatywne modele tej gospodarki oraz przedstawiono wykaz możliwości i wyzwania dla każdej z alternatyw;
- U. mając na uwadze, że w projekcie SINCERE finansowanym z programu „Horyzont 2020” opracowano nowatorskie strategie polityczne i modele biznesowe przez łączenie wiedzy i know-how z praktyką, nauką i polityką, w całej Europie i poza jej granicami, w celu zbadania nowych sposobów ulepszenia leśnych usług ekosystemowych tak, aby przyniosło to korzyści właścicielom lasów i służyło szeroko zakrojonym potrzebom społeczeństwa;
- V. mając na uwadze, że wojna w Ukrainie będzie miała poważny wpływ na przywóz drewna, w szczególności drewna brzoźowego, ponieważ Rosja odpowiada za 80 % jego światowej produkcji, a także na europejski sektor przetwórstwa drewna i wywóz produktów przetworzonych; mając na uwadze, że sankcje, które zostały zasadniczo nałożone na Rosję, nasuwają pytanie o zależność UE od przywozu drewna z Rosji; mając na uwadze, że UE pokrywa ok. 80 % swojego zapotrzebowania na drewno drewnem pozyskanym wewnątrz, a przywóz z Rosji odpowiada jedynie za ok. 2 % jego całkowitej konsumpcji; mając na uwadze, że Finlandia i Szwecja są największymi w UE importerami nieprzetworzonego drewna okrągłego z Rosji i odczuwają skutki zakazów handlu²⁵;
- W. mając na uwadze, że nielegalne pozyskiwanie drewna, w tym pozyskiwanie drewna na obszarach chronionych, takich jak obszary należące do sieci Natura 2000, jest wciąż nierozwiązanym problemem w wielu państwach członkowskich;
- X. mając na uwadze, że lasy mają zasadnicze znaczenie dla fizycznego i psychicznego zdrowia oraz dobrostanu ludzi, pomagają w przejściu na gospodarkę wolną od paliw

²⁵ <https://www.wur.nl/en/research-results/research-institutes/environmental-research/show-wenr/does-the-eu-depend-on-russia-for-its-wood.htm>

kopalnych i odgrywają ważną rolę w życiu społeczności lokalnych, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie stanowią istotne źródło utrzymania;

1. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię leśną UE i jej ambicje dotyczące zwiększenia zrównoważonego wkładu lasów wielofunkcyjnych w realizację celów Zielonego Ładu oraz unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, w szczególności celów trwałego zielonego wzrostu i tworzenia zielonych miejsc pracy, oraz ambicje dotyczące realizacji gospodarki neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla, zrównoważonej pod względem środowiskowym i w pełni charakteryzującej się obiegiem zamkniętym, z poszanowaniem możliwości planety, najpóźniej do 2050 r.; podkreśla znaczenie solidnej strategii opartej na podstawach naukowych, uwzględniającej wymiar środowiskowy, społeczny i gospodarczy zrównoważonego rozwoju w zintegrowany i zrównoważony sposób, biorąc pod uwagę, że oprócz przyczyniania się do realizacji celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej, w tym poprzez ochronę gleby i wody, lasy są źródłem korzyści gospodarczych i społecznych oraz różnorodnych usług, od środków utrzymania po rekreację;
2. wyraża ubolewanie, że nowa strategia leśna UE nie została odpowiednio opracowana we współpracy z Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami i że nie uwzględniono należycie stanowiska współprawodawców; podkreśla, że ważne jest zacieśnienie współpracy we wdrażaniu nowej strategii leśnej UE na 2030 r.;
3. uznaje, że zgodnie ze zrównoważoną gospodarką leśną oraz w celu podniesienia jakości i różnorodności ekosystemów leśnych utrzymanie, ochrona, wzmocnienie, odbudowa i zrównoważone użytkowanie zdrowych i odpornych lasów to podstawowe cele strategii leśnej UE oraz wszystkich podmiotów w leśnictwie i w łańcuchu wartości opartym na leśnictwie, w których drewno wykorzystywane jest jako uniwersalny i odnawialny surowiec w celu zwiększenia samowystarczalności w UE; zauważa ponadto, że cele te są zgodne z oczekiwaniami i potrzebami społecznymi oraz kluczowymi priorytetami obywateli UE; podkreśla, że leśnictwo bliskie naturze i zrównoważona gospodarka leśna mogą przynieść podobne lub lepsze korzyści gospodarcze przy jednoczesnym zachowaniu i promowaniu integralności i odporności ekosystemów oraz zwiększaniu potencjału lasów jako pochłaniaczy dwutlenku węgla i siedlisk różnorodności biologicznej oraz zwiększaniu szans na odtworzenie różnorodności biologicznej;
4. uznaje kluczową rolę, jaką lasy, ich różnorodność biologiczna i unikalne ekosystemy odgrywają w przyczynianiu się do zdrowia środowiska, środków łagodzenia zmiany klimatu, zapewniania czystego powietrza, stabilności wody i gleby oraz żyzności, a jednocześnie zapewniają różnorodne siedliska i mikrosiedliska wielu gatunkom, wspierając tym samym bogatą różnorodność biologiczną; podkreśla zasadniczą rolę lasów dla zdrowia i dobrostanu ludzi, w tym lasów miejskich i podmiejskich, które są dostępne dla osób mających najmniejszy kontakt z przyrodą, a także ich rolę w świadczeniu usług edukacyjnych i turystycznych; podkreśla, że trzeba promować podejście „Jedno zdrowie”, w którym uznaje się integralny związek między zdrowiem ludzi, zdrowiem zwierząt i zdrową przyrodą; podkreśla, że należyte gospodarowanie obszarami Natura 2000 ma zasadnicze znaczenie dla zachowania i wzmocnienia europejskiej różnorodności biologicznej i europejskich ekosystemów oraz zapewnianych przez nie usług;

5. podkreśla zasadniczą rolę ekosystemów leśnych w łagodzeniu zmiany klimatu i przystosowywaniu się do niej oraz w przyczynianiu się do realizacji celu UE, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; dostrzega, że na niektórych obszarach zmiana klimatu zmienia zdolność lasów do wzrostu oraz zwiększa częstotliwość i dotkliwość susz, powodzi i pożarów, a także sprzyja szerzeniu się nowych szkodników i chorób, które atakują lasy; odnotowuje, że w porównaniu ze zdegradowanymi ekosystemami nienaruszone ekosystemy mają większą zdolność do radzenia sobie ze środowiskowymi czynnikami stresogennymi, w tym zmianą klimatu, gdyż mają naturalne właściwości umożliwiające maksymalizację zdolności przystosowawczych; podkreśla, że zmiana klimatu w nadchodzących latach w jeszcze większym stopniu wpłynie negatywnie na lasy europejskie i będzie to dotyczyć w szczególności obszarów z jednogatunkowymi i jednowiekowymi drzewostanami; w tym kontekście podkreśla potrzebę wzmocnienia odporności europejskich lasów, zwłaszcza poprzez zwiększenie ich różnorodności pod względem struktury, funkcji i składu; podkreśla, że w tym kontekście lasy mieszane o dużej amplitudzie ekologicznej i bogate pod względem struktury cechują się większą odpornością i większą zdolnością adaptacyjną; zwraca uwagę, że w pewnych warunkach stabilne lasy mieszane mogą naturalnie zawierać ograniczoną liczbę gatunków; podkreśla, że tereny leśne wraz ze swoimi rezerwuarami dwutlenku węgla, jakimi są żywe drzewa i drewno posuszowe, są kluczowym czynnikiem umożliwiającym ograniczenie globalnego ocieplenia, przyczyniają się do osiągnięcia celów UE w zakresie neutralności klimatycznej i zwiększają różnorodność biologiczną; uważa, że propagowanie lasów zróżnicowanych biologicznie jest najskuteczniejszym zabezpieczeniem przed zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej;
6. zwraca uwagę na stale rosnącą lesistość i objętość²⁶ lasów w UE, pomimo spowolnienia w tej dziedzinie ostatnich latach, i zauważa, że kontrastuje to z globalną tendencją wylesiania²⁷; dostrzega wysiłki wszystkich podmiotów w całym leśnym łańcuchu wartości, które przyczyniły się do tego rozwoju sytuacji; jest zaniepokojony rosnącą presją wywieraną na lasy i siedliska leśne w UE, uwypukloną przez wpływ zmiany klimatu, oraz podkreśla pilną potrzebę ochrony i zwiększenia odporności lasów i ekosystemów, w tym z wykorzystaniem środków służących zwiększeniu zdolności do przystosowania się do zmiany klimatu, oraz ograniczenia presji tam, gdzie to możliwe, z uwzględnieniem specyfiki lasów; z zaniepokojeniem odnotowuje, że wydaje się, iż podatność lasów w UE na inwazyjne szkodniki i patogeny wzrosła i że epidemie stanowią zagrożenie dla sekwestrowanego dwutlenku węgla²⁸, różnorodności biologicznej i jakości drewna;
7. apeluje, by państwa członkowskie w swoim ustawodawstwie zapewniły swoim lasom optymalną ochronę przed zanieczyszczeniami i szkodami; wskazuje szczególnie na ochronę przed zanieczyszczeniami, jak na przykład amunicją ołowianą lub pestycydami, przed nadmiernym naciskiem na glebę wskutek użycia nieprzystosowanych maszyn oraz przed szkodami wyrządzonymi przez zbyt duże

²⁶ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_21/SR_Forestry_PL.pdf

²⁷ Forest Europe, „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.], 2020 r.

²⁸ Science for Environment Policy (2021), European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation [Europejskie lasy na rzecz różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej], Future Brief 25, Zespół ds. Komunikacji Naukowej, UWE Bristol, 2021, <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

pogłowie dzikiej zwierzyny kopytnej;

8. zwraca uwagę na różnorodność lasów i ich specyfikę w poszczególnych państwach członkowskich i podkreśla, że lasy UE charakteryzują różnorodne warunki naturalne, takie jak biogeografia, wielkość, struktura i różnorodność biologiczna, a także różnorodne struktury własności, formy zarządzania, wyzwania i możliwości, i że większość lasów europejskich ukształtowana została w wyniku wielowiekowych ingerencji, interwencji człowieka i gospodarki leśnej, a zatem są one formą spuścizny kulturowej; przypomina również, że lasy pierwotne i starodrzewy są obszarami leśnymi, które rozwinęły się przy niewielkiej interwencji człowieka i niewielkim prowadzeniu gospodarki leśnej lub bez ich udziału; podkreśla, że aby strategia mogła zostać wdrożona odnośnie do różnych rodzajów lasów i różnych sytuacji, w niektórych przypadkach niezbędne będzie odmienne podejście pod względem gospodarki leśnej i świadczenia usług ekosystemowych;
9. przyznaje, że gospodarka leśna zależy od obszaru, na którym się ją prowadzi, oraz że zróżnicowane warunki leśne i różne rodzaje lasów mogą wymagać różnych podejść do zarządzania opartych na różnych potrzebach ekologicznych i cechach terenów leśnych, przy czym należy uwzględniać prawa i interesy pracowników sektora leśnego, właścicieli lasów i innych zainteresowanych podmiotów;
10. podkreśla wkład dotychczasowych właścicieli lasów i podmiotów w całym leśnym łańcuchu wartości w działania na rzecz stworzenia zrównoważonej i neutralnej pod względem klimatu gospodarki do 2050 r. oraz wartość pokoleniowej i historycznej wiedzy i know-how w zakresie leśnictwa i zrównoważonej gospodarki leśnej;
11. uznaje złożoność oceny stanu lasów, a także zmienną dostępność, różnorodność i jakość danych, a w związku z tym podkreśla potrzebę stałego dialogu politycznego i naukowego oraz zwiększonego finansowania na wszystkich szczeblach, począwszy od konsultacji z państwami członkowskimi, a zwłaszcza z zarządcami i właścicielami lasów, w celu poprawy gromadzenia danych dotyczących stanu lasów oraz, w stosownych przypadkach, w celu harmonizacji danych; podkreśla potrzebę uwzględnienia również środków finansowych i zasobów ludzkich, w szczególności aby móc na wczesnym etapie identyfikować zasobooszczędne sposoby wykorzystania lasów i limity wykorzystania lasów;
12. podkreśla, że choć strategia koncentruje się na lasach w UE, strategia i jej wdrażanie muszą być spójne z pracami podejmowanymi na szczeblu paneuropejskim przez Forest Europe i organizacje międzynarodowe, takie jak FAO, oraz muszą uwzględniać opinie grup ekspertów i prace podejmowane na szczeblu państw członkowskich; podkreśla, że w związku ze strategią i jej wdrażaniem należy unikać powielania prac i zwiększania obciążeń administracyjnych; uważa ponadto, że ze względu na silne zaangażowanie UE w ochronę różnorodności biologicznej i pochłaniaczy dwutlenku węgla, a także promowanie zrównoważonego pozyskiwania, produkcji i wykorzystania zasobów na całym świecie – jak podkreślono we wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie produktów niepowodujących wylesiania – strategia powinna być wdrażana w taki sposób, by służyła za wzór najlepszych praktyk, dzięki uznaniu różnorodności sytuacji wyjściowych, a jednocześnie, by zachęcała do przyjmowania podobnego podejścia w innych regionach;

13. podkreśla, że aby realizować różne cele, strategia musi być dostosowana do potrzeb na szczeblu regionalnym i lokalnym, a jednocześnie brać pod uwagę swój możliwy wpływ społeczno-gospodarczy, co można osiągnąć m.in. przez dostosowanie jej do lokalnych warunków i doświadczeń, a także tradycyjnej wiedzy i zastosowań, z uwzględnieniem obecnego opartego na danych naukowych pojmowania sytuacji w tej dziedzinie, oraz przez wyposażenie zainteresowanych podmiotów w niezbędne umiejętności; zauważa, że musi ona opierać się na pełnym uznaniu praw własności, opłacalnego pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym sektora leśnego oraz zasady „zanieczyszczający płaci”, jako kluczowych elementów świadczenia różnych usług leśnych i zwiększania odporności;
14. wzywa Komisję, by przeprowadziła kompleksową ocenę skutków strategii w celu określenia konsekwencji dla warunków na rynku i obszarów wiejskich oraz różnorodnych potrzeb w zakresie finansowania, w tym z przeznaczeniem na badania i innowacje, rozwój umiejętności, infrastrukturę, łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej oraz zwiększanie różnorodności biologicznej;

Wspieranie zrównoważonej wielofunkcyjności

15. uznaje kluczową rolę lasów i całego leśnego łańcucha wartości w ochronie klimatu i różnorodności biologicznej oraz łagodzeniu zmiany klimatu w celu przyczynienia się do osiągnięcia, najpóźniej do 2050 r., zrównoważonej i neutralnej dla klimatu gospodarki; podkreśla, że wielofunkcyjna rola lasów obejmuje wiele usług ekosystemowych i funkcji społeczno-gospodarczych, takich jak ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej i gleby, łagodzenie zmiany klimatu, sekwestracja i składowanie dwutlenku węgla z atmosfery, zapobieganie degradacji gleby, dostarczanie surowców odnawialnych i opartych na zasobach naturalnych oraz produktów medycznych, jadalnych i kulinarnych, a także niewydobywcza działalność gospodarcza, w tym zrównoważona ekoturystyka, które prowadzą do tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich i miejskich, przeciwdziałania wyludnianiu się obszarów wiejskich, przyczyniają się do zapewnienia czystej wody i powietrza, ochrony przed zagrożeniami naturalnymi oraz oferują korzyści rekreacyjne, zdrowotne, estetyczne i kulturowe; podkreśla, że wdrożenie strategii musi zapewnić zrównoważone świadczenie wszystkich usług oraz utrzymanie i zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności; podkreśla, że skuteczne świadczenie usług wymaga zrównoważonego aktywnego zarządzania;
16. uważa, że kluczową zasadą ustalania równowagi między różnorodnymi funkcjami lasów oraz określania celów i środków służących świadczeniu wszystkich usług ekosystemowych powinno być dążenie do maksymalnego zwiększenia synergii i zmniejszenia do minimum kompromisów na podstawie informacji opartych na dowodach;
17. podkreśla, że lasy przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu poprzez wychwytywanie dwutlenku węgla, składowanie dwutlenku węgla oraz zrównoważone zastępowanie paliw kopalnych i produktów opartych na paliwach kopalnych, materiałów, źródeł energii oraz innych produktów o znaczącym śladzie środowiskowym i węglowym drewnem i produktami z drewna; podkreśla, że drewno jest jedynym znaczącym naturalnym zasobem odnawialnym, który może zastąpić niektóre bardzo

energochłonne materiały, takie jak cement i tworzywa sztuczne, i że w przyszłości zapotrzebowanie na drewno będzie większe; zauważa, że strategia koncentruje się w szczególności na składowaniu w sektorze budowlanym i uważa, że jej wdrożenie powinno wyraźnie sprzyjać szerszemu wykorzystaniu różnych opartych na drewnie zamienników, w oparciu o dane naukowe i solidne oceny cyklu życia, zgodnie z celami UE w zakresie klimatu i celami dotyczącymi biogospodarki i strategii przemysłowej, aby odblokować pełen potencjał produktów leśnych w celu wzmocnienia gospodarki o obiegu zamkniętym w przeciwdziałaniu zmianie klimatu oraz aby osiągnąć gospodarkę na miarę nowej ery wolnej od paliw kopalnych; podkreśla znaczenie badań dotyczących zastąpienia paliw kopalnych i opartych na nich materiałów; podkreśla potrzebę ogólnego ograniczenia konsumpcji w UE i z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie metodologii służącej do ilościowego określenia korzyści dla klimatu wynikających z budownictwa drewnianego;

18. podkreśla, że nie można zapominać o istotnym znaczeniu zdrowej i żyznej gleby leśnej, która jest niezbędna do utrzymania życia, zwiększenia produktywności lasów²⁹, składowania dwutlenku węgla i ochrony niezbędnej podziemnej sieci grzybów umożliwiającej drzewom dzielenie się zasobami takimi jak składniki odżywcze, woda czy sygnały obronne i zapewniającej większą odporność na szkodniki i choroby, a nawet suszę i ekstremalne zjawiska pogodowe^{30, 31, 32}, które prawdopodobnie będą coraz intensywniejsze i coraz częstsze w wyniku zmiany klimatu;
19. podkreśla, że aby produkty drewnopochodne w optymalny sposób przyczyniały się do łagodzenia zmiany klimatu i do powstawania gospodarki o obiegu zamkniętym, muszą być wykorzystywane w jak najbardziej efektywny i zrównoważony sposób; uważa, że granice zrównoważonego rozwoju muszą ograniczać ilość pozyskiwanego drewna oraz że zasady wykorzystania kaskadowego³³ są dobrym standardem dla efektywnego wykorzystania, ale jedynie, gdy nie stosuje się ich jako podejścia statycznego i w związku z tym muszą być regularnie dostosowywane, aby odzwierciedlać innowacyjne zastosowania, na przykład w budownictwie, przemyśle tekstylnym, biochemicznym, zastosowaniach medycznych i materiałach wykorzystywanych w bateriach i akumulatorach; podkreśla, że zasoby drewnopochodne muszą być wykorzystywane jak najefektywniej, a przy podejmowaniu decyzji gospodarczych i operacyjnych należy uwzględniać specyfikę krajową, oraz podkreśla, że dobrze funkcjonujący i niezakłócony

²⁹ Komunikat Komisji z 17 listopada 2021 r. zatytułowany „Strategia UE na rzecz ochrony gleb 2030 – Korzyści ze zdrowych gleb dla ludzi, żywności, przyrody i klimatu” (COM(2021)0699).

³⁰ Pickles, B. J. i Simard, S. W., „Mycorrhizal Networks and Forest Resilience to Drought – Mycorrhizal Mediation of Soil – Fertility, Structure, and Carbon Storage”, [Sieci mikoryzowe a odporność lasów na suszę, rola mikoryzy w glebie – żyzność, struktura i składowanie dwutlenku węgla] Elsevier, Amsterdam, 2017, s. 319-339.

³¹ Gorzelak, M. A. i in., „Inter-plant communication through mycorrhizal networks mediates complex adaptive behaviour in plant communities” [Komunikacja między roślinami z wykorzystaniem sieci mikoryzowych umożliwia złożone zachowania adaptacyjne w społecznościach roślinnych], AoB Plants, 2015.

³² Usman, M. i in., „Mycorrhizal Symbiosis for Better Adaptation of Trees to Abiotic Stress Caused by Climate Change in Temperate and Boreal Forests” [Symbioza mikoryzowa umożliwia lepsze przystosowanie się drzew do stresu abiotycznego spowodowanego zmianą klimatu w lasach strefy umiarkowanej i borealnej], Frontiers in Forests and Global Change, 2021.

³³ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP, „Guidance on cascading use of biomass with selected good practice examples on woody biomass” [Wytyczne dotyczące kaskadowego wykorzystania biomasy wraz z wybranymi przykładami dobrych praktyk dotyczących biomasy drzewnej], Urząd Publikacji, 2019 r.

rynek może zachęcać do efektywnego i zrównoważonego wykorzystywania zasobów drewnopochodnych w połączeniu z odpowiednimi środkami zapewniającymi ochronę środowiska;

20. podkreśla znaczenie niezawodnego i zrównoważonego zaopatrzenia w drewno, produkty drewnopochodne i biomasę leśną dla osiągnięcia celów UE w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz wyznaczonego w Zielonym Ładzie celu zielonego wzrostu i zielonych miejsc pracy; zauważa, że oczekuje się dalszego wzrostu popytu w tym obszarze³⁴ i że w celu jego zaspokojenia należy zachęcać do wykorzystania drewna wyprodukowanego lokalnie i w sposób zrównoważony; uważa, że duża część sektora leśnego UE dostarcza pozyskiwanych w wysoce zrównoważony sposób surowców; wzywa Komisję do zbadania efektu ucieczki i efektu substytucyjnego paliw kopalnych i surowców nieodnawialnych, a także skutków dla konkurencyjności sektora leśnictwa oraz przemysłu związanego z leśnictwem, a także do monitorowania wszelkiego wpływu, jaki wdrożenie środków w ramach strategii może mieć na dostępność drewna;
21. zwraca uwagę, że rosnący popyt na surowiec, jakim jest drewno, zwłaszcza w przypadku drewna jako źródła energii, stawia wielkie wyzwania przed lasami w związku z kryzysami politycznymi, jak wojna w Ukrainie, i wymaga stałego monitorowania krajowych zasobów leśnych w celu oceny ewentualnych niedoborów; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w świetle uzasadnionych sankcji wprowadzonych w następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę dokonały oceny zależności od przywozu drewna z Rosji i w stosownych przypadkach opracowały zrównoważone strategie łagodzenia zakłóceń dostaw, unikając przy tym przekształcania na poziomie UE gruntów rolnych nadających się do produkcji żywnościowej; podkreśla kluczowe znaczenie bezpieczeństwa dostaw i własnej produkcji surowców w UE w szerszym kontekście związanym z realizacją celów Zielonego Ładu; podkreśla, że w pewnych okolicznościach zaniedbanie lasów może prowadzić do utraty zatrudnienia na obszarach wiejskich i do większej zależności od przywozu produktów leśnych z tych części świata, w których gospodarka leśna jest mniej zrównoważona;
22. przypomina, że w sektorze leśno-drewnym pracuje 2,1 mln osób, podczas gdy rozszerzony łańcuch wartości związany z leśnictwem odpowiada za 4 mln miejsc pracy w zielonej gospodarce, bez uwzględnienia działalności związanej z handlem detalicznym oraz działalności niezwiązanej z drewnem, takiej jak rekreacja na terenach leśnych i badania naukowe na temat lasów; zauważa, że w latach 2000–2015 zatrudnienie w sektorze leśnictwa zmniejszyło się o 33 % głównie w wyniku mechanizacji, podczas gdy był to okres, gdy jednocześnie wzrastało pozyskiwanie drewna; podkreśla ważną rolę lasów w tworzeniu zielonych miejsc pracy na obszarach wiejskich i górskich; zauważa, że nieodrzwne produkty leśne, takie jak różnorakie naturalne produkty spożywcze, środki medyczne i rozwiązania dotyczące materiałów podstawowych odgrywają ważną rolę jako źródło dochodów, którego wartość

³⁴ Hetemäki, L., Palahí, M. i Nasi, R., „Seeing the wood in the forests. Knowledge to Action 1” [Dostrzec drewno w lesie. Od wiedzy do działania 01], European Forest Institute, 2020; zob. również dokument WWF pt. „Living Forests Report” [Raport dotyczący żywych lasów], rozdz. 5, https://wwf.panda.org/discover/our_focus/forests_practice/forest_publications_news_and_reports/living_forests_report/.

oszacowano na ok. 4 mld EUR w 2015 r.³⁵, i że są one głęboko zakorzenione w tradycjach regionalnych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do oceny korzyści gospodarczych płynących z podejścia bliższego naturze, w tym w dziedzinie bezpośredniego i pośredniego zatrudnienia;

23. wzywa Komisję i państwa członkowskie do monitorowania i oceny wpływu, jaki zmiana równowagi funkcji leśnych ma na ogólną sytuację w zakresie zatrudnienia i na rentowność lokalnego sektora drzewnego na obszarach wiejskich i górskich, a także na niższych szczeblach przemysłu przetwórstwa drewna, i podkreśla, że rozważając zmiany w praktykach zarządzania, należy utrzymać bądź zwiększyć atrakcyjność zatrudnienia w sektorze oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy;
24. uznaje, że ponowne zalesianie i zalesianie wiąże się z kilkoma dodatkowymi korzyściami, takimi jak filtracja wody, większa dostępność wody, łagodzenie suszy, kontrola przeciwpowodziowa, zapobieganie sedymentacji, tworzenie siedlisk dzikiej fauny, zwiększenie fauny glebowej, większa żyzność gleby i filtracja powietrza; z zadowoleniem przyjmuje plan działania na rzecz zalesiania i ponownego zalesiania przewidujący zasadzenie do 2030 r. w UE przynajmniej 3 mld dodatkowych drzew; podkreśla, że takie inicjatywy powinny być prowadzone zgodnie z jasnymi zasadami ekologii i być w pełni spójne z celem dotyczącym różnorodności biologicznej, w ramach którego priorytetowo traktuje się odtworzenie ekosystemów leśnych; przypomina, że sadzenie drzew jest uzależnione od wsparcia ze strony lokalnych zainteresowanych stron i od planowania regionalnego; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwrócenia szczególnej uwagi na sadzenie odpowiednich drzew na obszarach dotkniętych degradacją gruntów i pustynnieniem oraz ponownie podkreśla znaczenie ochrony lasów pierwotnych i starodrzewów; zwraca uwagę, że zwiększenie obszaru gruntów zalesionych może skutecznie przyczynić się do przeciwdziałania zmianie klimatu i do naturalnej regeneracji zdegradowanych systemów leśnych, co w perspektywie średnio- i długoterminowej doprowadzi do rozwoju społeczno-gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy; wzywa Komisję, aby w swoich zasadach dodatkowości uwzględniła drzewa zasadzone w ramach nowych ekoschematów wspólnej polityki rolnej (WPR) oraz „zobowiązań związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania”, a także zobowiązań wynikających z krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, gdyż zarówno nowa WPR, jak i Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zostaną wdrożone po przyjęciu unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030; podkreśla, że ponieważ ziemia jest zasobem ograniczonym, należy nadać priorytet sadzeniu drzew na gruntach gorszej klasy i na obszarach miejskich i dopiero w dalszej kolejności rozważać przekształcanie produkcyjnych gruntów rolnych, zwłaszcza w nowych okolicznościach geopolitycznych, a także przekształcanie pastwisk i naturalnych obszarów trawiastych, gdyż nie prowadzi to do znacznych zmian w zawartości węgla organicznego w glebie³⁶; zauważa możliwość rozwoju lasów miejskich w tym obszarze; przypomina jednak, że ponowne zalesianie i zalesianie mogą także wiązać się z kompromisami dla różnorodności biologicznej, np. na różnorodnych pod względem biologicznym użytkach zielonych;

³⁵ Na obszarze Forest Europe; zob. Forest Europe, „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.], 2020 r.

³⁶ Dokument roboczy służb Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. pt. „The 3 Billion Tree Planting Pledge for 2030” [Zobowiązanie do nasadzenia 3 mld drzew do 2030 r.] (SWD(2021)0651).

Ochrona, odbudowa, zalesianie i ponowne zalesianie oraz zrównoważone zarządzanie

25. podkreśla wieloaspektową rolę lasów oraz znaczenie zdrowych, odpornych ekologicznie ekosystemów leśnych, które zapewniają społeczeństwu różnorodne usługi, takie jak ochrona różnorodności biologicznej i zaopatrzenie w surowce odnawialne, przez co lasy przyczyniają się do tworzenia miejsc pracy i napędzania wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich; podkreśla, że strategie polityczne zwiększające ochronę i przywracanie różnorodności biologicznej przyczynią się do przeciwdziałania zmianie klimatu; apeluje o zachowanie zrównoważonej gospodarki leśnej przy realizacji celów klimatycznych, ponieważ ma ona kluczowe znaczenie dla ograniczenia wylesiania i degradacji lasów, oraz nalega, aby zachowanie różnorodności biologicznej oraz ochrona i zachowanie siedlisk były objęte zrównoważoną gospodarką leśną;
26. podkreśla, że ważne jest, aby UE propagowała zachowywanie, ochronę i odbudowę ekosystemów leśnych, biorąc pod uwagę przyszłe unijne przepisy dotyczące odbudowy zasobów przyrodniczych oraz dążąc do zwiększania odporności tych ekosystemów, a jednocześnie aby wspierała rozwój rentownego i dynamicznego sektora leśnego i społeczności lokalnych; apeluje o długoterminową wizję ochrony i odbudowy europejskich lasów;
27. przyjmuje do wiadomości zapowiedź Komisji dotyczącą opracowania dodatkowych wskaźników i wartości progowych dla zrównoważonej gospodarki leśnej, których wdrożenie na szczeblu krajowym i regionalnym pozostaje dla państw członkowskich dobrowolne; uważa, że te wskaźniki i progi powinny przyczynić się do lepszego zrozumienia, czy las jest zarządzany w sposób zrównoważony na poziomie drzewostanu leśnego lub przynajmniej na poziomie krajobrazu, a także do określenia, które działania na rzecz odbudowy są skuteczne; wzywa Komisję do opracowania opartych na dowodach wskaźników i progów, by uzupełnić ramy zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności na potrzeby opracowania jasnych kryteriów zdrowia ekosystemów, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu, aby stały się one skutecznym narzędziem służącym zwiększeniu zrównoważonego charakteru lasów w UE i zadbaniu o to, by gospodarka leśna przyczyniła się do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej; uważa, że te dodatkowe wskaźniki i progi są kluczowymi narzędziami ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w sektorze leśnym; podkreśla fakt, że definicja zrównoważonej gospodarki leśnej została uzgodniona w ramach ogólnoeuropejskiego procesu Forest Europe i została włączona do ustawodawstwa krajowego i dobrowolnych systemów, takich jak certyfikacja lasów, w państwach członkowskich; w związku z tym podkreśla potrzebę zapewnienia spójności między pracami Komisji a pracami Forest Europe i FAO oraz unikania powielania wysiłków lub nieproporcjonalnego zwiększenia obciążeń administracyjnych, a także współpracy z właściwymi organami krajowymi i regionalnymi oraz publicznymi i prywatnymi zarządcami i właścicielami lasów, a także innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami w celu zapewnienia, aby wskaźniki i zakresy wartości były odpowiednie do stosowania na szczeblu lokalnym i regionalnym w określonych warunkach biogeograficznych; zwraca uwagę, że w ramach Forest Europe rozpoczęto prace nad zmianą definicji zrównoważonej gospodarki leśnej i jej narzędzi; wzywa państwa członkowskie do dalszych wysiłków na rzecz właściwego wdrożenia krajowych strategii i przepisów dotyczących zrównoważonej gospodarki leśnej oraz do dostosowania ich do warunków krajowych, regionalnych i lokalnych;

wzywa państwa członkowskie do odpowiedniej transpozycji i wdrożenia prawodawstwa UE i do realizacji wiążących celów dotyczących lasów oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wdrożenia i egzekwowania dyrektyw ptasiej i siedliskowej, w tym sieci Natura 2000;

28. podkreśla, że wywierana na lasy presja związana ze szkodnikami, chorobami i pasożytami, a także z klęskami żywiołowymi, zmianą reżimu hydrologicznego, wzrostem średnich temperatur i innymi zakłóceniami rośnie ze względu na zmianę klimatu, dlatego pilną kwestią jest wzmocnienie zdolności ekosystemów leśnych do dostosowania się oraz ich odporności za pomocą zrównoważonej i aktywnej gospodarki leśnej; zwraca uwagę na skutki gospodarcze tych zakłóceń dla całego sektora leśnego; zauważa, że szersze wdrażanie zrównoważonych innowacyjnych technologii i praktyk zarządzania w zakresie odbudowy, zalesiania i ponownego zalesiania mogą przyczynić się do zwiększenia odporności i różnorodności biologicznej; wzywa Komisję do gromadzenia i rozpowszechniania wśród państw członkowskich wiedzy na temat sposobu dostosowania lasów do obecnej i przyszłej zmiany klimatu, zgodnie z nową strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i strategią na rzecz różnorodności biologicznej; zauważa, że zrównoważona gospodarka leśna jako koncepcja dynamiczna obejmuje szeroki wachlarz działań i praktyk adaptacyjnych, z których wiele może odegrać kluczową rolę pod względem potencjału lasów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, a także oferuje środki mające na celu, między innymi, wprowadzanie lepiej dostosowanych gatunków europejskich i miejsc pochodzenia, wzmocnienie wkładu lasów w obieg wody, zręby sanitarne powstrzymujące rozprzestrzenianie się szkodników, patogenów i gatunków inwazyjnych, zapobieganie pożarom lasów i utrzymanie funkcji ochronnych, przy jednoczesnym wzmocnieniu wieloaspektowej roli lasów; podkreśla, że hodowla większych, odpornych i zróżnicowanych terenów leśnych wymaga również dostępu do zasobów genetycznych; podkreśla, że ważne jest wspieranie krajowej puli genetycznej sadzonek, aby na potrzeby lokalnych i regionalnych inicjatyw zalesiania i ponownego zalesiania dostępna była wystarczająca liczba rodzimych gatunków drzew; zwraca uwagę na ważne znaczenie, jakie dla przyszłości lasów ma ich naturalna regeneracja, gdyż może ona sprzyjać niezakłóconemu zakorzenianiu, większej zdrowotności i stabilności drzew oraz niewielkim kosztom sadzenia; zauważa jednocześnie, że naturalna regeneracja nie zawsze jest możliwa ze względu na szczególne warunki leśne; podkreśla, że różnorodność lasów i warunków klimatycznych w UE wymaga zróżnicowanych praktyk z zakresu zrównoważonej gospodarki leśnej, które należy nadal rozwijać na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, opierając się przy tym na solidnych wspólnych podstawach;
29. zauważa z ogromnym zaniepokojeniem, że pożary lasów na dużą skalę i o coraz większym nasileniu są rosnącym wyzwaniem w całej Unii Europejskiej, oraz że, w szczególności, sezon pożarów w UE w 2021 r. był bezprecedensowy, ponieważ w wyniku pożarów zniszczonych zostało około 0,5 mln ha, zwłaszcza w regionach Europy, które borykają się z największym wzrostem średniej temperatury, takich jak region Morza Śródziemnego; podkreśla, że „megapożary” są coraz silniejsze i coraz częstsze na całym świecie; przypomina, że zróżnicowany krajobraz o zróżnicowanym zalesieniu zapewnia większą ochronę lub barierę naturalną zabezpieczającą przed wielkoskalowymi i niekontrolowanymi pożarami lasów; podkreśla, że odbudowa zróżnicowanych lasów sprzyjałaby zapobieganiu pożarom i ograniczaniu ich zasięgu;

podkreśla potrzebę zwiększenia zasobów niezbędnych do rozwoju zarządzania pożarami opartego na podstawach naukowych i wsparcia w zakresie budowania zdolności za pośrednictwem usług doradczych w celu przeciwdziałania skutkom zmiany klimatu w lasach; wzywa Komisję i państwa członkowskie do lepszego promowania i wykorzystywania koncepcji zintegrowanego zarządzania pożarami oraz zauważa, że w tym celu niezbędne mogą się okazać lepsze zdolności regulacyjne w państwach członkowskich, wzmocnienie usług publicznych oraz specjalne wsparcie i ściślejsza współpraca w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym, gotowości i reagowania na nie; podkreśla znaczenie dalszego rozwijania i pełnego wykorzystywania Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności w odniesieniu do pożarów lasów i innych klęsk żywiołowych; wzywa Komisję do gromadzenia i rozpowszechniania wśród państw członkowskich wiedzy na temat sposobów przystosowania lasów do obecnie odczuwanej i przewidywanej zmiany klimatu, zgodnie z nową strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; zwraca się do Komisji o opracowanie ocen i map ryzyka pożarów lasów na bazie ulepszonych produktów programu Copernicus, sztucznej inteligencji i innych danych z teledetekcji w celu wsparcia działań zapobiegawczych;

30. podkreśla, że różne poziomy ochrony stanowią część zestawu narzędzi zrównoważonej gospodarki leśnej; podkreśla, że w wielu przypadkach nawet ochrona lasów nadal wymaga pewnych form interwencji, na przykład w celu uwzględnienia zagrożeń naturalnych lub potrzeb w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; zauważa, że lasy o ciągłej pokrywie leśnej, w których rosną drzewa w różnym wieku i różnych gatunków są bardziej odporne na skutki zmiany klimatu, takie jak pożary, susze i niesezonowe zjawiska pogodowe, w tym w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej, i jako takie stanowią ważną inwestycję w przyszłość; domaga się, aby monokultury, które są mniej odporne na szkodniki i choroby, a także na susze, wiatry, burze i pożary, nie były wspierane ze środków UE;
31. zauważa, że nie wszystkie praktyki zarządzania przyczyniają się do sekwestracji dwutlenku węgla w lasach, lecz podkreśla, że możliwe jest dostosowanie i modernizacja praktyk i podmiotów je stosujących w celu optymalnego zbilansowania kosztów i korzyści oraz optymalizacja ich podejść do osiągania szeregu celów i tworzenia synergii z celami z zakresu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz szeregiem innych funkcji lasu; przypomina w związku z tym, że należy rozważyć kompromisy i synergie między popytem na drewno a oczekiwaniem, że lasy będą pełnić rolę pochłaniaczy dwutlenku węgla i zapewnią siedliska dla flory i fauny; apeluje w związku z tym do Komisji i jej służb o działania strategiczne gwarantujące spójność we wszelkich pracach dotyczących leśnictwa oraz wzmacniające zrównoważoną gospodarkę w lasach, z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości; podkreśla, że niektóre praktyki zarządzania, w szczególności dobrowolne odłogowanie, mogą pomóc w odbudowie lasów i mieć pozytywny wpływ na sekwestrację dwutlenku węgla, różnorodność biologiczną i stan ekologiczny; zauważa, że lasy mogą charakteryzować się bardzo zróżnicowanymi poziomami różnorodności biologicznej oraz zdolności w zakresie sekwestracji i składowania dwutlenku węgla w zależności od gospodarki leśnej, stosowanych maszyn, intensywności i częstotliwości wycinania, stanu gleby, liczebności pasożytów i natężenia chorób, wieku drzewostanów itp.; zauważa, że niektóre lasy uwalniają obecnie więcej dwutlenku węgla niż go pochłaniają; zauważa, że lasy nie powinny być traktowane wyłącznie jako pochłaniacze CO₂ i jako

rozwiązanie problemu niewystarczającej redukcji emisji w innych sektorach;

32. z zadowoleniem odnotowuje trwającą współpracę Komisji i państw członkowskich nad dobrowolnymi wytycznymi dotyczącymi leśnictwa bliższego naturze opracowanymi przez grupę roboczą ds. lasów i przyrody; uważa, że aby zapewnić wartość dodaną, wytyczne dotyczące tej koncepcji powinny być w pełni zgodne z zasadą pomocniczości i powinny obejmować szeroki wachlarz zorientowanych na wyniki, potwierdzonych naukowo zrównoważonych narzędzi i praktyk gospodarki leśnej, w szczególności z uwzględnieniem potrzeb na szczeblu lokalnym i regionalnym, aby zapewnić właścicielom i zarządcom lasów narzędzia i odpowiednie zachęty finansowe w celu poprawy powiązań i współpracy, tak aby lepiej włączyć ochronę różnorodności biologicznej do udoskonalonych praktyk zarządzania, które jednocześnie mają na celu zapewnienie innych usług i produktów ekosystemowych, jak wykazała sieć Integrate; podkreśla, że unijne lasy mają bardzo różnorodną charakterystykę i że w związku z tym istnieje silna potrzeba stosowania różnych podejść w zakresie polityki i zarządzania, opartych na silnej wspólnej podstawie;
33. podkreśla znaczenie lasów pierwotnych i starodrzewów, które są siedliskiem bogatej różnorodności biologicznej i zapewniają dużą różnorodność mikrosiedlisk niezbędnych do utrzymania wysokiego poziomu różnorodności biologicznej, oraz podkreśla ich kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej, sekwestracji i magazynowaniu dwutlenku węgla oraz zapewnianiu wody słodkiej; ponawia apel o ścisłą ochronę wszystkich pozostałych starodrzewów i lasów pierwotnych, zgodnie z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030; podkreśla, że należy również zapewnić ochronę stref buforowych przylegających do lasów pierwotnych i starodrzewów w celu wspierania rozwoju właściwości starodrzewów; podkreśla, że objęcie właściwą ochroną również stref buforowych poprawi łączność między siedliskami o wysokiej wartości ekologicznej, co znacznie przyczyni się do ochrony lasów i złagodzenia negatywnych skutków fragmentacji; dostrzega, że prawie wszystkie lasy pierwotne zostały utracone i wyraża zaniepokojenie nielegalnym pozyskiwaniem drewna w niektórych państwach członkowskich UE; zwraca uwagę na różne definicje lasu pierwotnego i starodrzewu przyjęte na szczeblu międzynarodowym i podkreśla, że przed podjęciem jakichkolwiek dalszych wysiłków na rzecz wyznaczenia lasów pierwotnych i starodrzewów państwa członkowskie muszą wspólnie z właścicielami i zarządcami lasów oraz innymi zainteresowanymi stronami uzgodnić zestaw definicji lasów pierwotnych i starodrzewów, opierając się przy tym na już istniejących definicjach; ubolewa, że wytyczne w sprawie definicji starodrzewów i lasów pierwotnych nie zostały przyjęte przez Komisję w 2021 r., jak wskazano w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, jednak przyjmuje z zadowoleniem prace prowadzone obecnie nad tymi definicjami przez grupę roboczą ds. lasów i przyrody; podkreśla potrzebę wzięcia pod uwagę zróżnicowanego i wyczerpującego zestawu cech, a także zapewnienia elastyczności w celu uwzględnienia szczególnych warunków w różnych regionach biogeograficznych i typach lasów oraz należytego rozróżnienia między starodrzewami a starszymi drzewostanami zarządzanymi w ramach powolnej rotacji; podkreśla, że takie definicje muszą zostać uzgodnione w trybie pilnym, muszą opierać się na zasadach ekologicznych i uwzględniać różnorodność europejskich lasów, właścicieli lasów, tradycji gospodarowania, typów przyrody i zmieniających się stref klimatycznych, a także unikać nakładania nieproporcjonalnych wymogów w zakresie zarządzania w odniesieniu do przyległych lasów i terenów zalesionych oraz umożliwić stosowanie

środków zarządzania związanych z takimi kwestiami jak zapobieganie klęskom żywiołowym; zwraca uwagę na znaczenie, jakie zachęty finansowe mają dla przyszłego rozwoju starych lasów na gruntach odłogowanych; podkreśla, że rozmieszczenie lasów pierwotnych i starodrzewów w UE jest nierównomierne, przy czym 90 % tych lasów znajduje się w zaledwie czterech państwach członkowskich³⁷;

34. z zadowoleniem odnotowuje, że w wytycznych Komisji w sprawie nowych obszarów chronionych dostrzeżono potrzebę ciągłego prowadzenia pewnych działań, np. zarządzania zwierzętami kopytnymi przez polowania w celu ochrony szerokiego zakresu typów siedlisk leśnych;
35. przypomina o znacznych niedociągnięciach w mapowaniu lasów pierwotnych i starodrzewów oraz podkreśla pilną potrzebę uzupełnienia ram w celu zapewnienia kompleksowego i zharmonizowanego mapowania w oparciu o jasne kryteria i definicje operacyjne; wzywa Komisję, aby dostrzegła prace wykonane dotychczas w dziedzinie identyfikacji, mapowania i oceny takich lasów w niektórych państwach członkowskich, a także aby zachęcała do wymiany najlepszych praktyk i dzielenia się wiedzą; ponownie wzywa Komisję i państwa członkowskie do ujednoczenia istniejących danych, uzupełnienia luk dotyczących lokalizacji lasów pierwotnych i starodrzewów i stworzenia bazy danych wszystkich potencjalnych terenów spełniających kryteria dotyczące starodrzewów i lasów pierwotnych; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia przejrzystej i łatwo dostępnej bazy danych wszystkich potencjalnych terenów spełniających kryteria klasyfikacji jako starodrzewy i lasy pierwotne;
36. odnotowuje wysiłki Komisji zmierzające do opracowania wytycznych dotyczących przyjaznego dla różnorodności biologicznej zalesiania i ponownego zalesiania; podkreśla, że szczególną uwagę należy poświęcić tym państwom członkowskim, w których lasy zajmują małą powierzchnię oraz, w stosownych przypadkach i w sposób nieszkodzący realizacji celów w zakresie różnorodności biologicznej, na gruntach gorszej klasy i innych, które nie nadają się do produkcji żywności, w pobliżu obszarów miejskich i podmiejskich oraz na obszarach górskich, a także na wspieraniu rozwoju odpornych, mieszanych i zdrowych lasów; podkreśla, że definicje i wytyczne dotyczące zalesiania przyjaznego dla różnorodności biologicznej muszą opierać się na podstawach naukowych, uwzględniać różnorodność europejskich lasów, rodzaje własności, tradycje gospodarowania, typy przyrody i zmieniające się strefy klimatyczne, a także powinny być ustalane w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i odpowiednimi zainteresowanymi stronami; podkreśla ponadto, że nie należy odwadniać nieosuszonych terenów podmokłych ani torfowisk w celu zalesiania, a w przypadku tradycyjnie osuszonych terenów nie należy zezwalać na dalsze lub dodatkowe odwadnianie; zauważa ponadto, że należy podjąć szczególne starania w celu uniknięcia erozji w lasach znajdujących się na obszarach górskich;

Umożliwienie lasom i zarządcom lasów realizacji wielu celów

37. zauważa, że WPR i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) są głównymi instrumentami wsparcia dla działań w zakresie leśnictwa i

³⁷ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe” [Mapowanie i ocena lasów pierwotnych i starodrzewów w Europie], 2021 r.

odpowiadają za 90 % całego unijnego finansowania leśnictwa; podkreśla, że w przeprowadzonej przez Komisję w 2017 r. ocenie działań dotyczących leśnictwa stwierdzono, że wsparcie na rzecz lasów w ramach rozwoju obszarów wiejskich miało zasadniczo pozytywny wpływ i mogło znacząco przyczynić się do uzyskania korzyści gospodarczych, środowiskowych i społecznych³⁸; zauważa, że w latach 2014–2020 państwa członkowskie wydały jedynie 49 % dostępnych funduszy oraz że Komisja ustaliła, że wśród przyczyn tego niskiego poziomu wykorzystania środków znalazły się obciążenia administracyjne, niewystarczająca atrakcyjność premii i brak usług doradczych oraz że należy mieć to na uwadze, przyjmując nowe plany strategiczne WPR; wzywa państwa członkowskie do wyeliminowania obciążeń administracyjnych, aby zwiększyć skuteczność wykorzystania EFRROW na działania w zakresie leśnictwa; z zadowoleniem odnotowuje ustanowiony przez Komisję cel zwiększenia wykorzystania dostępnych funduszy i podkreśla potrzebę zapewnienia, aby finansowanie i dotacje nie wspierały działalności zakłócającej zrównoważone świadczenie różnych usług ekosystemowych; podkreśla potrzebę uwzględnienia w planach strategicznych WPR konkretnych i wystarczająco atrakcyjnych środków zapewniających podejmowanie interwencji i środków mających na celu wzmocnienie zrównoważonej gospodarki leśnej i wielofunkcyjnej roli lasów w UE, aby zapewnić wsparcie inicjatyw związanych z ekosystemami leśnymi, w szczególności w celu ograniczenia utraty różnorodności biologicznej w lasach, promowania sadzenia odpowiednich rodzimych gatunków drzew, kiedy jest to odpowiednie dla danego środowiska, poprawy gospodarki leśnej i zapewnienia wykorzystywania funduszy zgodnie z odpowiednimi celami polityki; ubolewa ze względu na fakt, że Komisja nie śledzi nakładów na leśnictwo w ramach innych działań w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich; podkreśla, że wsparcie dla dobrowolnych środków ochrony przyrody jest zgodne z prawami własności i zasadą pomocniczości;

38. wzywa Komisję do znalezienia nowych sposobów zwiększenia atrakcyjności i łatwości wykorzystania różnych funduszy, odzwierciedlenia i wykorzystania wielofunkcyjnego charakteru lasów i usług ekosystemowych lasów, a także do lepszego promowania innych źródeł finansowania UE, takich jak program LIFE, program „Horyzont Europa”, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności i instrument finansowy Europejskiego Banku Inwestycyjnego na rzecz kapitału naturalnego; wzywa Komisję do ocenienia, czy różne instrumenty finansowania w ramach budżetu Unii i Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy, w tym krajowe plany strategiczne WPR, są spójne ze zobowiązaniami i celami określonymi w strategii leśnej UE i unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej; apeluje również do Komisji o to, by w ramach pomocy na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów uznała za kwalifikowalne także zobowiązania dotyczące ochrony i ochrony ścisłej lasów wynikające z unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz nowej unijnej strategii leśnej 2030; apeluje do Komisji o przedłużenie tych zobowiązań na okresy dłuższe niż siedem lat, zwłaszcza w przypadku obszarów leśnych objętych ścisłą ochroną;

³⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

39. zwraca uwagę, że sektor leśnictwa działa przede wszystkim – a przy tym w większym stopniu niż sektor rolny – jako sektor rynkowy, który nie jest wyraźnie uzależniony od dotacji, a jednocześnie zauważa, że finansowanie w ramach WPR musi pozostać ukierunkowane głównie na produkcję żywności i zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w Unii; podkreśla, że położenie większego nacisku na inne usługi ekosystemowe nie powinno prowadzić do nieproporcjonalnej zależności, i wspiera Komisję oraz państwa członkowskie w dalszym rozwijaniu dobrowolnych płatności rynkowych za systemy usług ekosystemowych, takie jak sekwestracja dwutlenku węgla, promowanie różnorodności biologicznej, ochrona gleby, gospodarka wodna, gromadzenie i monitorowanie danych; podkreśla znaczenie stosowania zasady dodatkowości oraz opracowania programów w sposób, który w pełni uwzględnia pracę liderów i innych uczestników, a jednocześnie motywuje różnorodnych właścicieli lasów; podkreśla ponadto, że szczególne wymogi programów powinny uwzględniać dużą różnorodność lasów oraz związane z nimi różnorodne wyzwania i możliwości; zauważa, że dostępność wiarygodnych danych dotyczących usług ekosystemowych jest niezbędna dla funkcjonowania każdego systemu płatności; z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie upraw sprzyjających pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę³⁹, którego celem jest wspieranie nowych modeli biznesowych ze źródeł publicznych i prywatnych poprzez nagradzanie praktyk zarządzania koncentrujących się na zwiększaniu sekwestracji w biomasie i glebach zgodnie z zasadami ekologicznymi; podkreśla potrzebę takich inicjatyw na rzecz uprawy sprzyjającej pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę, które opierają się na solidnej metodologii naukowej, a także możliwość stosowania podejść nieinterwencyjnych zgodnie ze strategią na rzecz bioróżnorodności; w świetle tej inicjatywy podkreśla, że aktywna zrównoważona gospodarka leśna może przyczynić się zarówno do zwiększenia zasobów węgla, jak i wzrostu lasów; podkreśla, że usuwanie dwutlenku węgla za pośrednictwem sektora leśnego powinno skupiać się na zachętach dla właścicieli i zarządców lasów do inwestowania w aktywną i zrównoważoną gospodarkę leśną i, w razie potrzeby, ochronę lasów, a także promowania regeneracji i zwiększonego wzrostu; z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji, by zaproponować do końca 2022 r. wiążące unijne ramy regulacyjne dotyczące certyfikacji usuwania dwutlenku węgla, aby prawidłowo określać ilościowo, zgłaszać i certyfikować wysiłki na rzecz usuwania dwutlenku węgla oraz uniknąć ryzyka wprowadzania w błąd i pseudoekologicznego marketingu;
40. uznaje istotną rolę istniejących rynkowych systemów certyfikacji i ich wkład w dalsze upowszechnianie zrównoważonej gospodarki leśnej; zauważa, że większość tych systemów okazała się wiarygodnymi i skutecznymi narzędziami wspierania praktyk zrównoważonej gospodarki leśnej w całej Europie; z zadowoleniem przyjmuje stałą kontrolę sprawowaną przez instytucje UE jako pomoc w ciągłym doskonaleniu; z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości zapowiedź Komisji dotyczącą opracowania dobrowolnego systemu certyfikacji leśnictwa bliższego naturze; wzywa Komisję do zadbania o to, by inicjatywy te poprawiały stan ekosystemów leśnych, chroniły różnorodność biologiczną i gwarantowały wartość dodaną dzięki przyjaznym dla środowiska praktykom gospodarki leśnej; zachęca Komisję do współpracy z istniejącymi i sprawdzonymi systemami certyfikacji oraz do wyciągania z wniosków z ich działania, a także do wspierania wysiłków na rzecz poprawy istniejących systemów,

³⁹ Komunikat Komisji z 15 grudnia 2021 w sprawie zrównoważonego obiegu węgla (COM(2021)0800).

w tym w odniesieniu do przejrzystości z punktu widzenia konsumentów i z uwzględnieniem popytu ze strony konsumentów; uważa, że aby stworzyć wartość dodaną, dobrowolny system certyfikacji leśnictwa bliższego naturze musi opierać się na obowiązkowych ramach obejmujących jasne wymogi i zapewniać właścicielom lasów wystarczającą premię za świadczenie usług ekosystemowych, czego dokonać można np. poprzez ustanowienie unijnego znaku jakości zawierającego dostosowane do lokalnych warunków wytyczne dotyczące leśnictwa bliższego naturze w celu promowania praktyk zarządzania najbardziej przyjaznych dla różnorodności biologicznej; apeluje do Komisji, aby – po zamknięciu prac nad definicją leśnictwa bliższego naturze – oceniła zarówno wartość dodaną takiego systemu certyfikacji dla właścicieli lasów, jak i koszty, które w związku z nim poniosą; zauważa, że dobrowolna certyfikacja jest tylko jednym z kroków niezbędnych do rozwoju bardziej zrównoważonej gospodarki leśnej w UE;

41. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji z 4 czerwca 2021 r. dotyczącą licencji na logo Natura 2000⁴⁰; zauważa, że system oznakowania Natura 2000 powinien propagować najbardziej rygorystyczne unijne normy ekologiczne w celu ochrony najbardziej wrażliwych typów siedlisk i gatunków lądowych; przypomina, że sieć Natura 2000 obejmuje około 18 % lądowego terytorium UE; podkreśla, że państwa członkowskie powinny dopilnować, aby nie dochodziło do żadnych działań szkodzącym gatunkom w siedliskach, które wyznaczono w ramach sieci Natura 2000, oraz aby nie niepokoiono tych gatunków; wzywa do wyznaczenia ambitnych celów w ramach strategii leśnej UE, aby utrzymać i odtworzyć wartość ekologiczną wyznaczonych obszarów, z uwzględnieniem wymogów społecznych i kulturowych oraz specyfiki regionalnej i lokalnej tych terenów; zauważa, że wysiłki na rzecz ochrony podejmowane na obszarach Natura 2000 powinny być w pełni zgodne z dyrektywą siedliskową i dyrektywą ptasią, a także z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030; zauważa, że obszary Natura 2000 zapewniają społeczeństwu cenne usługi ekosystemowe; podkreśla, że obecność logo Natura 2000 na towarach lub usługach powinna oznaczać, że te towary i usługi przyczyniają się do realizacji celów ochrony tego obszaru Natura 2000, z którego pochodzą;
42. z zadowoleniem przyjmuje opublikowany przez Komisję strategiczny plan prac dotyczący oznakowania ekologicznego UE na lata 2020–2024; przypomina, że oznakowanie ekologiczne UE jest dobrowolnym oznakowaniem doskonałości środowiskowej; zauważa, że system oznakowania ekologicznego propaguje unijną gospodarkę o obiegu zamkniętym i przyczynia się do praktyk zrównoważonej konsumpcji i produkcji; wzywa do wprowadzenia rygorystycznych norm oraz do monitorowania i propagowania częstszego stosowania oznakowania ekologicznego w sektorze leśnym UE; podkreśla wagę rozszerzenia zakresu stosowania oznakowania ekologicznego w odniesieniu do produktów z drewna, tak aby uwzględniać poziom zrównoważoności tych produktów; wzywa państwa członkowskie, aby zachęcały producentów do częstszego stosowania oznakowania Natura 2000 w stosunku do nieдрzewnych produktów leśnych;
43. podkreśla, że aby osiągnąć cele w zakresie różnorodności biologicznej i uwolnić pełen potencjał lasów w zakresie przyczyniania się do realizacji celów UE dotyczących klimatu i gospodarki o obiegu zamkniętym, konieczne są dalsze badania, innowacje i

⁴⁰ Dz.U. C 229 z 15.6.2021, s. 6.

rozwój, do których należy zachęcać w dziedzinie zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu oraz bioproduktów alternatywnych dla produktów opartych na paliwach kopalnych i innych produktów o dużym śladzie węglowym; zachęca do dalszego wspierania zrównoważonych innowacji związanych z drewnem, takich jak tekstylia drewnopochodne, które odznaczają się dużym potencjałem zastąpienia włókien syntetycznych i bawełny, oraz inne materiały drewnopochodne, które uzyskały pozytywną ocenę cyklu życia w zakresie środowiska i klimatu; podkreśla, że takie biologiczne alternatywy muszą oferować konsumentom produkty po przystępnych cenach, aby mogły być konkurencyjne; zauważa, że cykle rozwojowe w sektorze mogą trwać 10 lat lub dłużej oraz podkreśla, że warunkiem wstępnym niezbędnym do przyciągania inwestycji jest przewidywalne i stabilne otoczenie regulacyjne; podkreśla, że wiele innowacji w sektorze odznacza się wartością dodaną i zapewnia wysokiej jakości zatrudnienie na obszarach wiejskich, a także w łańcuchu wartości związanym z leśnictwem i powiązanych przedsiębiorstwach przemysłowych opartych na surowcach pochodzenia biologicznego, oraz kładzie nacisk na rolę MŚP w tej dziedzinie;

44. uważa, że aby poprawić skoordynowane świadczenie środowiskowych, społecznych i gospodarczych usług leśnych, należy lepiej dostosować odpowiednie programy ramowe UE, w tym program „Horyzont Europa”, LIFE, europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EIP-AGRI), LEADER oraz Europejski Instytut Innowacji i Technologii; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący wzmocnienia współpracy UE przez zaproponowanie partnerstwa na rzecz badań naukowych i innowacji w dziedzinie leśnictwa oraz wzywa Komisję, aby opracowała kompleksowe, ukierunkowane na lasy programy uwzględniające poszczególne funkcje i części łańcucha wartości w sektorze leśnym, a także obejmujące żywe laboratoria służące badaniu i demonstrowaniu rozwiązań dla kluczowych wyzwań, bazujące na istniejących i sprawdzonych platformach, takich jak sieć Integrate, Platforma Technologiczna Sektora Leśno-Drzewnego i Europejski Instytut Leśnictwa oraz włączające partnerów ogólnoeuropejskich i międzynarodowych;
45. przypomina, że 60 % lasów w UE jest własnością prywatną, a znaczna część właścicieli lasów to właściciele niewielkich obszarów leśnych; podkreśla, że aby osiągnąć cele strategii, jej wdrażanie musi koncentrować się na umożliwieniu wszystkim rodzajom właścicieli i zarządców lasów, a w szczególności posiadaczom niewielkich obszarów leśnych, realizacji różnorodnych funkcji lasów; przyznaje, że dla właścicieli i zarządców lasów niezbędna jest duża elastyczność w ramach opierających się o solidną wspólną podstawę praktyk gospodarki leśnej, aby mogli zapewniać wszystkie wymagane usługi ekosystemowe, oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, by programy wsparcia, dobrowolne systemy płatności za usługi ekosystemowe i finansowanie badań były atrakcyjne, zrozumiałe i łatwo dostępne dla drobnych właścicieli lasów;
46. podkreśla, że dostępność usług doradczych jest istotnym czynnikiem upowszechniania praktyk zrównoważonej gospodarki leśnej; zachęca państwa członkowskie, aby zapewniły dostępność usług doradczych, przy zwróceniu szczególnej uwagi na posiadaczy niewielkich obszarów leśnych;
47. zauważa, że około 40 % lasów w UE jest własnością publiczną gmin oraz rządów

regionalnych lub krajowych, podczas gdy w niektórych państwach członkowskich własność publiczna lasów jest procentowo znacznie wyższa i w Europie Południowo-Wschodniej wynosi średnio 90 %; podkreśla, że lasy publiczne mogą odgrywać kluczową rolę w ochronie ekosystemów leśnych, zapewnianiu ochrony różnorodności biologicznej, łagodzeniu zmiany klimatu, wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz dostarczaniu drewna oraz nieдрzewnych towarów i usług, oraz że państwowe agencje leśne mogą odgrywać ważną rolę w zapewnianiu prywatnym właścicielom lasów bardzo potrzebnej wiedzy fachowej w zakresie leśnictwa bliskiego naturze i przystosowania się do skutków zmiany klimatu; wzywa do zwiększenia w razie potrzeby zasobów ludzkich i finansowych dla państwowych agencji leśnych; w tym kontekście wzywa państwa członkowskie, aby dla dobra publicznego dawały przykład zrównoważonej gospodarki leśnej w swoich lasach publicznych, w szczególności w odniesieniu do aspektów środowiskowych, gospodarczych i społecznych;

48. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” oraz uznanie roli lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej w zapewnianiu godnej pracy i źródeł utrzymania na obszarach wiejskich; podkreśla znaczenie leśnictwa i przemysłu opartego na drewnie jako sektorów zapewniających miejsca pracy w społecznościach wiejskich, a także na obszarach miejskich oraz na dalszych etapach użytkowania; zwraca uwagę na znaczenie pobudzania nieдрzewnej działalności gospodarczej związanej z lasami w celu dywersyfikacji lokalnych gospodarek i miejsc pracy oraz odwrócenia tendencji wyludniania się obszarów wiejskich i oddalonych; odnotowuje z dużym zaniepokojeniem stały spadek zatrudnienia w sektorze leśnictwa i pozyskiwania drewna, przy czym według Eurostatu zatrudnienie to spadło o 7 % w latach 2000–2019⁴¹, oraz dużą liczbę wypadków w tym sektorze⁴²; wzywa Komisję i państwa członkowskie do monitorowania wpływu środków podjętych w ramach strategii na zatrudnienie i bezpieczeństwo pracy w świetle zmieniających się praktyk zarządzania, biorąc pod uwagę, że omawiane opcje często idą ręką w rękę z większą intensywnością pracy (fizycznej), co niesie ze sobą także różnego rodzaju ryzyko dla pracowników i wymaga zapewnienia wysokiej jakości szkolenia zawodowego oraz możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji; podkreśla, że istotne jest uatrakcyjnienie tego rodzaju zatrudnienia, a także stworzenie możliwości prowadzenia bardziej zrównoważonej gospodarki leśnej w tym celu; podkreśla w związku z tym potrzebę przyjęcia środków mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracy i odpowiednie przeszkolenie pracowników oraz wsparcie modernizacji narzędzi i wyposażenia wykorzystywanych w leśnictwie; wzywa państwa członkowskie, aby oceniły swoje usługi doradcze w tym zakresie i wzmocniły je w razie potrzeby, a także nadały priorytet stałemu i wysokiej jakości szkoleniu zawodowemu w zakresie ekobudownictwa i handlu drewnem; ponownie wzywa Komisję do podejmowania, w porozumieniu z producentami maszyn leśnych, inicjatyw mających na celu poprawę ekoprojektowania w dziedzinie maszyn leśnych umożliwiającego pogodzenie wysokiego poziomu ochrony bezpieczeństwa pracowników i minimalnego

⁴¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

⁴² Forest Europe, „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.], 2020 r.

oddziaływania na gleby i wody w lasach;

49. podkreśla, jak ważne jest przyciąganie osób młodych i kobiet-przedsiębiorców do sektora, zwłaszcza w kontekście cyfrowej i ekologicznej transformacji działalności związanej z lasami; zwraca jednak uwagę, że w związku ze złymi warunkami pracy w sektorze leśnym w niektórych częściach Europy sektor ten nie jest obecnie atrakcyjnym wyborem kariery; podkreśla, że należy inwestować w ten sektor w całym łańcuchu wartości oraz zapewnić korzystne środowisko na obszarach wiejskich, w tym infrastrukturę cyfrową, transportową i wspólnotową; z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji w sprawie promowania ustanowienia partnerstwa na rzecz umiejętności w ramach paktu na rzecz umiejętności, a także w sprawie wykorzystania Europejskiego Funduszu Społecznego Plus do współpracy w celu zwiększenia możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji w sektorze leśnictwa, przy jednoczesnym tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy oraz zapewnieniu pracownikom możliwości i odpowiednich warunków pracy w biogospodarce opartej na drewnie, dzięki czemu stanie się ona atrakcyjnym wyborem kariery;

Monitorowanie, sprawozdawczość i gromadzenie danych

50. podkreśla znaczenie dokładnych, zintegrowanych, wysokiej jakości, dostarczanych na czas i aktualnych danych na temat lasów europejskich i przyjmuje do wiadomości inicjatywę dotyczącą wniosku ustawodawczego w sprawie ram obserwacji lasów, sprawozdawczości i gromadzenia danych, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości; przypomina o znaczeniu zweryfikowanych danych, zwłaszcza tych gromadzonych na szczeblu lokalnym, ponieważ wiele cech lasów można zweryfikować jedynie na miejscu; podkreśla, że szeroka dostępność, wysoka jakość, przejrzystość, kompletność i harmonizacja danych i sprawozdań są niezbędne do osiągnięcia celów strategii, i uważa, że aby zapewnić rzeczywistą wartość dodaną, należy opracować te ramy w oparciu o istniejące mechanizmy i procesy, takie jak krajowe inwentaryzacje stanu lasu, System Informacji o Lasach w Europie, sieć ENFIN, Forest Europe i FAO i przyjąć podejście oddolne, aby jak najlepiej wykorzystać wiedzę fachową i doświadczenie zgromadzone w państwach członkowskich, oraz należy je opracować zgodnie z zobowiązaniami uzgodnionymi na szczeblu międzynarodowym i powiązanymi kompetencjami państw członkowskich, przy jednoczesnym unikaniu powielania prac, nadmiernych obciążeń administracyjnych i nadmiernych kosztów; podkreśla, że ramy te powinny obejmować mechanizmy służące unikaniu błędów, takich jak podwójne liczenie; apeluje do Komisji i państw członkowskich o zapewnienie odpowiedniego finansowania i zasobów ludzkich do celów wsparcia operacyjnego tych ram;
51. uważa, że aby zapewnić dostępność wiarygodnych i przejrzystych danych wysokiej jakości, nowe innowacyjne podejścia, takie jak technologie teledetekcji muszą być zweryfikowane i połączone z danymi uzyskanymi w wyniku monitorowania naziemnego oraz muszą być interpretowane w ścisłej współpracy z naukowcami, a także z niezależnymi lokalnymi ekspertami, w tym właściwymi organami i zarządzającymi lasami; uważa, że podejścia te mogą również odegrać rolę pod względem zapewnienia pomocy w równoważeniu wielofunkcyjności lasów, a także w rozwijaniu i udostępnianiu nowych podejść i praktyk, oraz powinny obejmować środki finansowe umożliwiające uzyskanie dostępu do danych oraz przyczyniające się do ich

pozyskania; uważa, że synergia i komplementarność między obrazami satelitarnymi a danymi o pozycji i lokalizacji mogą stać się kluczowymi czynnikami zwiększającymi zdolności zarządców lasów i jednostek rządowych; podkreśla znaczenie programu Copernicus pod względem umożliwiania zdalnego monitorowania i oceny zdrowia w ramach inwentaryzacji lasów, a także wykrywania problemów, takich jak nielegalne pozyskiwanie drewna i wylesianie; z zadowoleniem przyjmuje także zamiar, by w ramach Systemu Informacji o Lasach w Europie wzmocnić istniejące monitorowanie skutków klimatycznych i innych zaburzeń naturalnych i wywołanych przez człowieka dla lasów; zwraca uwagę na kluczową rolę, jaką analiza takich danych odgrywa we wspieraniu zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony lasów, w tym w zapobieganiu nielegalnemu pozyskiwaniu drewna oraz przewidywaniu i łagodzeniu skutków zjawisk katastrofalnych, takich jak burze, pożary lasów i szkodniki;

52. uważa, że dane z programu Copernicus należy wykorzystać jako dowody do celów egzekwowania prawa oraz kształtowania polityki w drodze certyfikacji danych i pozyskanych z nich produktów informacyjnych, oraz apeluje, aby certyfikację danych z programu Copernicus przeprowadzono w kontekście przygotowywanego wniosku ustawodawczego w sprawie ram obserwacji lasów, sprawozdawczości i gromadzenia danych; podkreśla, że takie certyfikowane dane mogłyby odgrywać zasadniczą rolę pod względem monitorowania różnorodnych zjawisk (lesistość, nielegalne pozyskiwane drewna, zdrowie lasu, charakterystyka drzew, wzorce wzrostu, wpływ pożarów lasu itp.), a także zapewnienia zgodności z przepisami;
53. zwraca uwagę na pomysł wprowadzenia planów strategicznych dla lasów w ramach obserwacji lasów, sprawozdawczości i gromadzenia danych; zauważa ponadto, że kilka państw członkowskich wprowadziło już krajowe strategie na rzecz lasów, których Komisja nie może ocenić w jednolity sposób, oraz że strategie takie należy ustanawiać lub dalej rozwijać w sposób wspierający cele strategii leśnej UE; podkreśla, że we wniosku tym należy unikać nadmiernego wzrostu obciążeń administracyjnych i kosztów; podkreśla, że należy wyjaśnić dokładny cel i potrzebę takich planów oraz podkreśla obowiązek poszanowania kompetencji państw członkowskich w sprawach leśnictwa; wzywa Komisję do dopilnowania, by wniosek ustawodawczy był w pełni zgodny z istniejącymi strategiami krajowymi na szczeblu państw członkowskich, a także w stosownych przypadkach, na szczeblu lokalnym, oraz podkreśla, że planowanie strategiczne na szczeblu UE powinno współgrać z istniejącymi strategiami krajowymi oraz unikać sprzeczności z nimi lub ich powielania; wzywa Komisję do oceny, w jaki sposób można by wykorzystać to narzędzie do wspierania w szczególności tych państw członkowskich, które nie posiadają jeszcze strategii krajowych;

Zarządzanie i wdrażanie

54. uważa, że ze względu na wielofunkcyjny wkład lasów w realizację różnorodnych unijnych celów oraz na to, że w proces ten zaangażowane są różne poziomy administracji i grupy zainteresowanych stron, podstawą wdrażania strategii musi być ścisła współpraca i wymiana najlepszych praktyk z ekspertami krajowymi i regionalnymi, zainteresowanymi stronami, zwłaszcza publicznymi i prywatnymi właścicielami i zarządcami lasów, naukowcami, systemami certyfikacji i społeczeństwem obywatelskim, w tym z odpowiednimi reprezentantami ludów tubylczych Europy, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady pomocniczości;

podkreśla, że przy sprawowaniu rządów uwzględniać należy zaangażowanie UE i państw członkowskich w Forest Europe i procesy na szczeblu międzynarodowym, takie jak prace FAO, a także że przy wdrażaniu strategii należy dążyć do osiągnięcia synergii z wkładem w realizację międzynarodowych zobowiązań i współpracy, w tym w obszarze ciągłego rozwoju terminologii i definicji; przypomina o znaczeniu współpracy transgranicznej, by zapewnić długoterminowe przetrwanie najcenniejszych i najbardziej zagrożonych gatunków i siedlisk w Europie; wzywa zainteresowane strony zajmujące się ochroną środowiska i leśnictwem do docierania do szerszych grup ludności za pomocą różnych narzędzi i programów edukacyjnych;

55. podkreśla znaczenie Stałego Komitetu ds. Leśnictwa jako forum wymiany kompleksowej wiedzy fachowej i dyskusji na temat działań w ramach omawianej strategii i innych strategii politycznych UE mających wpływ na sektor leśny; uważa, że aby doprowadzić do spójności polityki, Komisja powinna zintensyfikować dialog między Stałym Komitetem ds. Leśnictwa a innymi grupami ekspertów, takimi jak grupa robocza ds. lasów i przyrody, grupa dialogu obywatelskiego w dziedzinie gospodarki leśnej i korka, która odgrywa istotną rolę, angażując odpowiednio zainteresowane strony w rozwój i wdrażanie unijnych strategii politycznych dotyczących lasów, oraz grupa ekspercka UE ds. przemysłu związanego z leśnictwem;
56. dostrzega, że wdrożenie strategii może prowadzić do istotnych zmian systemowych w sektorze leśnictwa w związku z przejściem od strumieni dochodów bazujących głównie na drewnie do bardziej złożonych strumieni dochodów, w coraz większej mierze opartych na świadczeniu innych usług ekosystemowych, a także podkreśla potrzebę monitorowania i rozumienia konsekwencji tego przejścia; zwraca uwagę, że znacznie się na siebie nakładające i niekiedy sprzeczne strategie polityczne i przepisy, a niekiedy wykluczające się cele, mają wpływ na lasy i sektor leśny i mogą doprowadzić do fragmentacji ustawodawczej; podkreśla znaczenie zapewnienia ich spójności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ciągłej oceny skumulowanych skutków różnych inicjatyw podejmowanych w ramach strategii, łącznie z innymi odpowiednimi przepisami i strategiami politycznymi UE, aby zapewnić spójność wszelkich prac związanych z leśnictwem i wzmocnić zrównoważoną gospodarkę leśną, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości; podkreśla, że w ramach tych ocen należy dokładnie oszacować wpływ systemu ochrony lasów pierwotnych i starodrzewów na społeczności lokalne we współpracy z podmiotami lokalnymi, przy czym 90 % tych lasów znajduje się w zaledwie czterech państwach członkowskich⁴³; apeluje do Komisji o przedstawianie informacji na ten temat w sprawozdaniu z wdrożenia;
57. wyraża poważne zaniepokojenie doniesieniami o nielegalnym pozyskiwaniu drewna i zmianie sposobu użytkowania gruntów w niektórych państwach członkowskich, w tym w lasach państwowych i na obszarach chronionych, a także powiązanymi postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które są w toku⁴⁴; podkreśla, że nielegalne pozyskiwanie drewna może mieć trudne lub niemożliwe do odwrócenia skutki, może przyczynić się do utraty różnorodności

⁴³ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe” [Mapowanie i ocena lasów pierwotnych i starodrzewów w Europie], 2021 r.

⁴⁴ Pięć toczących się postępowań przeciwko czterem państwom członkowskim (sprawy 2016/2072, 2018/2208, 2018/4076, 2020/2033 i 2021/4029).

biologicznej, przyspieszenia zmiany klimatu i utraty uzyskiwanych z lasów zasobów naturalnych, od których zależą społeczności związane z ekosystemami leśnymi, i może prowadzić do naruszeń praw człowieka; zdecydowanie potępia będące konsekwencją nielegalnego pozyskiwania drewna przypadki morderstw i przemocy, których ofiarami są leśnicy, dziennikarze i działacze, i wyraża głębokie ubolewanie z powodu tych ofiar, a także oczekuje, że państwa członkowskie pociągną sprawców do odpowiedzialności i położą kres prześladowaniom leśników; wzywa Komisję i państwa członkowskie do pełnego i skutecznego wdrożenia odpowiednich przepisów krajowych i unijnych, w szczególności poprzez zdefiniowanie nielegalnego pozyskiwania drewna, zwiększenie ścisłego monitorowania, w razie potrzeby przewidzenie dodatkowych wydatków na egzekwowanie przepisów, zwalczanie korupcji oraz poprawę zarządzania lasami i gruntami; podkreśla, jak ważne jest zwiększenie roli właściwych organów państw członkowskich w zwalczaniu nielegalnego pozyskiwania drewna w oparciu o wnioski wyciągnięte z wdrażania i egzekwowania rozporządzenia UE w sprawie drewna; zauważa, że pozyskiwanie drewna z naruszeniem środków ochrony przyrody, w tym planów zarządzania siecią Natura 2000 oraz dyrektyw ptasiej i siedliskowej, można również zakwalifikować jako nielegalne pozyskiwanie drewna; podkreśla, że nielegalne pozyskiwanie drewna ma poważne niekorzystne skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe oraz powoduje utratę dochodów przez społeczności lokalne; zwraca uwagę na związek między nielegalnym pozyskiwaniem drewna a złymi warunkami życia; ubolewa nad długim czasem prowadzenia przez Komisję postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, gdyż pociąga to za sobą znaczne ryzyko dalszego nielegalnego pozyskiwania drewna oraz powoduje, że będzie za późno na odwrócenie i naprawienie ogromnych szkód w ten sposób powstałych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia pilnych działań, by powstrzymać nielegalne pozyskiwanie drewna i dokładniej kontrolować nielegalny handel drewnem dzięki ścisłemu monitorowaniu i egzekwowaniu obowiązujących przepisów oraz stosowaniu technologii geoprzestrzennych i teledetekcji;

58. wzywa Komisję do propagowania na arenie międzynarodowej norm i ambicji UE w zakresie ochrony lasów;
59. apeluje do Komisji o podjęcie negocjacji dotyczących międzynarodowej prawnie wiążącej konwencji leśnej, która przyczyniłaby się do gospodarowania lasami, do ich ochrony i zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniłaby ich liczne i uzupełniające się funkcje i możliwości wykorzystania, w tym działania na rzecz zalesiania i ponownego zalesiania oraz ochrony lasów, a zarazem uwzględniłaby społeczne, gospodarcze, ekologiczne, kulturowe i duchowe potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń, uznałaby kluczową rolę wszystkich rodzajów lasów pod względem utrzymania procesów ekologicznych i równowagi ekologicznej, a także wsparłaby tożsamość, kulturę i prawa ludów tubylczych, ich społeczności oraz innych społeczności i mieszkańców lasów;
60. wzywa Unię do przestrzegania zasady spójności polityki na rzecz rozwoju oraz do zapewnienia spójności między polityką rozwojową, handlową, rolną, energetyczną i klimatyczną; dostrzega pozytywny wkład gospodarczy, społeczny i środowiskowy przemysłu leśnego oraz domaga się dalszych inwestycji w badania naukowe, innowacje i rozwój technologiczny;
61. apeluje do Komisji o promowanie klauzul „lustrzanych” na międzynarodowych rynkach

biogospodarki oraz o wykorzystywanie ogólnoeuropejskich i międzynarodowych partnerstw, a także umów o handlu zagranicznym w celu promowania ambitnych celów klimatycznych UE oraz zrównoważonego korzystania z lasów poza UE;

o

o o

62. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

UZASADNIENIE

Lasy UE są bardzo zróżnicowane, zapewniają społeczeństwu różnorodne korzyści środowiskowe, gospodarcze i społeczne, a jednocześnie istniejące wobec nich oczekiwania są bardzo złożone, tak jak i złożone są strategie polityczne i prawodawstwo, jakim podlegają. W ostatnich latach coraz bardziej widoczna staje się ogromna i bezpośrednia presja wywierana na europejskie lasy w związku ze zmianą klimatu. Ponadto kwestia ochrony różnorodności biologicznej stopniowo nabiera na znaczeniu, a tym samym centralna rola, jaką w tym zakresie odgrywają ekosystemy leśne. Sektor leśny i przemysł związany z leśnictwem pozostają filarem zatrudnienia i dobrobytu w szczególności na obszarach wiejskich. W 2019 r. Komisja przedstawiła Europejski Zielony Ład, który ustanawia zmianę paradygmatu w polityce gospodarczej UE i stawia ekologiczny wzrost gospodarczy i zielone miejsca pracy w centrum przyszłego procesu decyzyjnego. Międzynarodowe zobowiązania UE, w szczególności cele zrównoważonego rozwoju ONZ i porozumienie paryskie, są kolejnym przejawem zmieniającego się otoczenia politycznego, jeżeli chodzi o lasy w UE.

To coraz bardziej złożone otoczenie polityczne jest źródłem nowych wyzwań, ale również nowych możliwości. Realizacja do 2050 r. celu gospodarki o obiegu zamkniętym i społeczeństwa neutralnego dla klimatu wymaga niezawodnego zaopatrzenia w neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla i odnawialne zasoby. Sektor leśny odgrywa kluczową rolę w osiągnięciu tych przyjętych na wysokim szczeblu unijnych i międzynarodowych celów. W tym kontekście wszystkie podmioty z niecierpliwością oczekują nowej strategii leśnej UE.

Za pomocą tej strategii Komisja dąży do wzmocnienia powiązania z Zielonym Ładem i strategią na rzecz bioróżnorodności oraz do sprostania obecnym i przyszłym wyzwaniom stojącym przed tym sektorem. Realizacja tych dążeń wymaga w szczególności ścisłej i pełnej zaufania współpracy i dialogu między Komisją, państwami członkowskimi i władzami regionalnymi, a także właścicielami i zarządcami lasów, naukowcami i społeczeństwem obywatelskim.

Koncepcja wielofunkcyjnych lasów jest centralnym elementem europejskiej gospodarki leśnej. Dotyczy ona zdolności lasów do jednoczesnego dostarczania różnych produktów i usług w interesie publicznym i prywatnym. Wśród tych produktów i usług znajdują się: zapewnianie różnorodności biologicznej, czystego powietrza i wody, usługi klimatyczne w formie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, ochrona przed powodzią, erozją gleby, osuwiskami skalnymi i lawinami, a także dostarczanie drewna i produktów nieдрzewnych oraz funkcje rekreacyjne i kulturowe.

Podejście to opiera się na zdrowych i odpornych lasach i wymaga aktywnej zrównoważonej gospodarki leśnej, która zapewnia niezawodne, zrównoważone i długoterminowe świadczenie wszystkich usług ekosystemowych, w tym ochronę różnorodności biologicznej i klimatu. Zrównoważona gospodarka leśna ma na celu maksymalizację synergii i ograniczenie do minimum kompromisów w oparciu o informacje poparte dowodami. Utrzymanie i poprawa zdrowia i odporności lasów, w tym poprzez ponowne zalesianie i odbudowę, wymaga zarządzania. Z myślą o zachowaniu różnorodności biologicznej i przeciwdziałaniu zmianie klimatu należałoby również uwzględnić ochronę i – tam, gdzie jest to konieczne – ścisłą ochronę w szczególności starodrzewu i lasów pierwotnych.

Działania na rzecz odbudowy i ochrony muszą uwzględniać różne główne rodzaje presji wywieranej na zdrowie ekosystemów. Wskaźniki wyraźnie dowodzą, że dużą rolę odgrywa związana ze zmianą klimatu presja na lasy. Należy wziąć pod uwagę presje wynikające z działalności człowieka w lasach i poza nimi. Wszystkie rodzaje presji mogą prowadzić do zwiększenia podatności lasów na szkodniki i choroby, które wymagają skutecznych interwencji w celu złagodzenia zagrożeń dla świadczenia usług ekosystemowych, na przykład wychwytywania dwutlenku węgla.

Ze względu na dużą różnorodność lasów na obszarze od Arktyki na północy po region Morza Śródziemnego na południu oraz zmianę stref klimatycznych nie ma uniwersalnego rozwiązania w zakresie zarządzania, ochrony i odbudowy. W niektórych przypadkach naturalna regeneracja może być odpowiednim podejściem do zarządzania. W innych przypadkach sadzenie drzew i bardziej aktywne zarządzanie może przynieść bardziej korzystne wyniki dla zdrowia i odporności ekosystemów, w tym pod względem potencjału w zakresie różnorodności biologicznej i łagodzenia zmiany klimatu. Może to obejmować takie praktyki, jak wprowadzenie lepiej dostosowanych gatunków, zwiększenie wkładu lasów w obieg wody, ścinki sanitarne w celu ograniczenia występowania szkodników, zapobieganie pożarom lasów i utrzymanie funkcji ochronnych. Podejście to odpowiada dynamicznemu rozumieniu zrównoważonej gospodarki leśnej, która musi być dostosowywana do zmieniających się wyzwań, odzwierciedlać postęp w badaniach naukowych i nasze pojmowanie najlepszych praktyk lokalnych. Takie podejście do zrównoważonej gospodarki leśnej jest ukierunkowane na osiągnięcie wielu celów poprzez tworzenie synergii między wieloaspektowymi funkcjami leśnymi.

Ogólnie rzecz biorąc, dzięki temu europejskiemu podejściu nasz sektor leśnictwa jest jednym z najbardziej zrównoważonych na świecie i zapewnia niezawodne dostawy zasobów, które mają podstawowe znaczenie dla osiągnięcia kluczowych celów UE. Należy przyznać, że osiągnięcie to w dużej mierze zawdzięczamy dotychczasowemu wkładowi właścicieli lasów i podmiotów leśnych w całym łańcuchu wartości opartym na leśnictwie oraz ich gromadzonej od pokoleń wiedzy i wiedzy eksperckiej w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej.

Aby osiągnąć optymalny wkład w gospodarkę o obiegu zamkniętym i neutralność klimatyczną, konieczne jest silne powiązanie strategii z planem działania w zakresie biogospodarki. W szczególności jeśli chodzi o neutralność klimatyczną, strategia nie może opierać się wyłącznie na funkcji lasów polegającej na przechwytywaniu i składowaniu dwutlenku węgla. Sektor ten wymaga konkurencyjnego środowiska i silnych zachęt do wprowadzania innowacji w dziedzinie materiałów i paliw pochodzenia biologicznego, które zastępują te oparte na paliwach kopalnych. Należy wziąć pod uwagę również duże nakłady inwestycji i długie cykle rozwoju trwające niekiedy ponad 10 lat. Jednym z kluczowych atutów jest przewidywalne otoczenie regulacyjne, które sprzyja przedsiębiorczości.

Aby osiągnąć synergiię wszystkich – środowiskowych, gospodarczych i społecznych – funkcji lasów, konieczne są dalsze badania, a odpowiednie programy UE muszą być lepiej skoordynowane.

Właściciele i zarządcy lasów mają podstawowe rolę w realizacji celów produkcyjnych, jak i celów w zakresie ochrony, w tym odbudowy, ponownego zalesiania i zalesiania. Dzięki planowaniu gospodarki leśnej w cyklach dziesięcioletnich mają oni rzeczywisty własny interes w ochronie zasobów leśnych. Ich praca zależy jednak od odpowiedniego dochodu,

który do tej pory zależy niemal wyłącznie od produkcji drewna. Aby umożliwić właścicielom i zarządcom lasów spełnienie różnych oczekiwań, konieczne będzie przyjęcie szerszego podejścia. Wymaga to udostępnienia sprawiedliwych źródeł dochodów z tytułu świadczenia innych usług ekosystemowych. Chociaż dostępne są fundusze publiczne, w tym na szczeblu europejskim za pośrednictwem EFRROW, sektor ten funkcjonuje przede wszystkim jako rynek, a indywidualna odpowiedzialność i kultura przedsiębiorczości są w nim głęboko zakorzenione. W związku z tym należy unikać pogłębiania zależności od dotacji. Rynkowe opłaty za korzystanie z usług ekosystemowych (PES) są obiecującym podejściem i powinny być traktowane priorytetowo.

Ponadto zatrudnienie w leśnictwie musi być atrakcyjne. W tym względzie kluczową rolę odgrywa wysokiej jakości ciągłe szkolenie zawodowe. Należy poświęcić uwagę wpływowi, jaki zmieniające się wymogi dotyczące praktyk zarządzania mają na atrakcyjność, wymagania i bezpieczeństwo środowiska pracy. Ponadto jak dotąd nie oceniono w wystarczającym stopniu możliwych skutków dla zatrudnienia wywołanych zmianą równowagi różnych usług ekosystemowych związaną z realizacją celów środowiskowych.

Struktura własności lasów w UE jest zróżnicowana. Chociaż lasy są zarówno własnością publiczną, jak i prywatną, 60 % lasów należy do około 16 mln prywatnych właścicieli. W Europie większość właścicieli posiada mniej niż 10 ha¹. W przypadku UE dane pochodzące z różnych państw członkowskich potwierdzają, że niezwykle dużo jest drobnych właścicieli². W związku z tym należy koniecznie dopilnować, by wymogi były osiągalne i nie były nieproporcjonalnie uciążliwe oraz by małe gospodarstwa miały dostęp do narzędzi zarządzania i usług doradczych, które nadają się do zastosowania lokalnie i są przystosowane do warunków lokalnych. Ponadto niezbędne jest zapewnienie im dostępności i przydatności systemów opłat za korzystanie z usług ekosystemowych i innych programów.

Zrównoważona gospodarka leśna w Europie ma długą historię i opiera się na szerokim doświadczeniu i wiedzy fachowej. Biorąc pod uwagę różnorodność lasów, wspólna strategia leśna UE musi opierać się na tej historii, aby uwolnić cały potencjał z myślą o wspólnej przyszłości. Wymaga to podejścia oddolnego, obejmującego wszystkie odpowiednie szczeble administracyjne i zainteresowane strony, z pełnym wykorzystaniem gromadzonej od pokoleń wiedzy zarządców lasów w całej UE, aby zapewnić stosowanie wspólnych zasad w specyficznych warunkach lokalnych.

Nowa strategia opiera się również na współpracy międzynarodowej w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej. 46 państw europejskich, w tym wszystkie państwa członkowskie i Komisja, jest sygnatariuszami procesu FOREST EUROPE, który stale przyczynia się do rozwoju wspólnej koncepcji zrównoważonej gospodarki leśnej, a także jest głównym instrumentem gromadzenia danych dotyczących lasów. Na szczeblu międzynarodowym UE i państwa członkowskie przyczyniają się do opracowania definicji i

¹ Sprawozdanie FOREST EUROPE pt. „Stan lasów Europy w 2020” z 2020 r.

² DE: 50 % posiada < 20 ha,

https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf?sessionid=972A5297B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; FR: około 2/3 posiadają < 1 ha,

https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; FI: około 45 % posiada

< 10 ha, <https://www.luke.fi/en/natural-resources/forest/forest-resources-and-forest-planning/forest-ownership/>;

LV: 50 % posiada < 5 ha,

https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf.

gromadzenia danych przez FAO.

Należy uwzględnić i wykorzystać podejście oddolne jako kluczową zasadę, a także istniejące kanały współpracy, aby z powodzeniem osiągnąć kilka celów strategii. Jest to szczególnie ważne w odniesieniu do poniższych trzech celów.

- Dalszy rozwój definicji i koncepcji zrównoważonej gospodarki leśnej oraz wskaźników, progów i zakresów musi opierać się na procesie FOREST EUROPE i musi być spójny z pracami prowadzonymi na szczeblu FAO.
- Wspólne europejskie ramy monitorowania, sprawozdawczości i gromadzenia danych muszą być kompatybilne i odzwierciedlać dążenie do tworzenia synergii z istniejącymi zobowiązaniami w zakresie sprawozdawczości oraz do unikania zarówno powielania prac, jak i tworzenia dodatkowych obciążeń i kosztów administracyjnych. W tym celu powinny one również opierać się na istniejących narzędziach, takich jak krajowe inwentaryzacje stanu lasów, FISE i sieć ENFIN.
- Aby odzwierciedlić specyficzne regionalne i lokalne warunki, wyzwania i możliwości, ramy zarządzania muszą zapewniać szerokie włączenie wszystkich odpowiednich szczebli administracyjnych i zainteresowanych stron, w tym właścicieli i zarządców lasów, naukowców i społeczeństwa obywatelskiego. Powinny one koncentrować się na ułatwianiu dialogu i wymiany najlepszych praktyk w oparciu o wiedzę fachową państw członkowskich dotyczącą lasów.

Ponadto należy zauważyć, że celem strategii jest zmiana równowagi w obrębie usług ekosystemowych i odejście od produkcji drewna w kierunku świadczenia innych usług, takich jak funkcje związane z różnorodnością biologiczną i klimatem. Stanowi to zmianę systemową. Jednocześnie lasy podlegają wielu nakładającym się na siebie przepisom i strategiom politycznym UE o niekiedy sprzecznych celach i wymogach. Te przepisy i strategie obejmują w szczególności plan działania w zakresie biogospodarki oraz cele Zielonego Ładu w zakresie zielonego wzrostu i zatrudnienia, strategię na rzecz bioróżnorodności i przepisy dotyczące ochrony przyrody, takie jak dyrektywa siedliskowa, polityka przeciwdziałania zmianie klimatu, w tym prawodawstwo takie jak LULUCF i dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii, a także polityka rolna i jej wizja dla obszarów wiejskich.

Zarówno zmiana systemowa, jak i złożone otoczenie polityczne i legislacyjne sprawiają, że konieczne jest ściśle monitorowanie i ocena łącznych skutków wszystkich inicjatyw w ramach strategii, w połączeniu z innymi odpowiednimi politykami UE dotyczącymi świadczenia wszystkich usług leśnych, a także dotyczącymi konkurencyjności sektora leśnego i przemysłu związanego z leśnictwem oraz rozwoju obszarów wiejskich i zatrudnienia.

Podsumowując, lasy europejskie odgrywają kluczową rolę w przyczynianiu się do zdrowia środowiska i zapewniają jednocześnie siedliska wielu gatunkom, wspierając tym samym różnorodność biologiczną, a także ludzką gospodarkę, rekreację i kulturę. Nie można przecenić ich znaczenia, a ta nowa poświęcona im strategia jest wyraźnym punktem wyjściowym oferującym elementy służące rozwojowi wszystkich podmiotów sektora, na wszystkich szczeblach. Będzie można z nich korzystać i współpracować w oparciu o nie w celu zabezpieczenia przyszłości odpornych lasów europejskich pełniących wiele funkcji, a także w celu sprostania przyszłym wyzwaniom.

3.6.2022

OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI

dla Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

w sprawie nowej strategii leśnej UE 2030 – zrównoważona gospodarka leśna w Europie (2022/0000(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Luisa Regimenti

WSKAZÓWKI

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności zwraca się do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że w UE znajduje się około 5 % całkowitej powierzchni lasów na świecie, a także to, że lasy stanowią 43 % powierzchni lądowej UE i są siedliskiem dla 80 % jej lądowej różnorodności biologicznej¹;
- B. mając na uwadze, że lasy mają zasadnicze znaczenie dla fizycznego i psychicznego zdrowia oraz dobrostanu ludzi, pomagają w przejściu na gospodarkę wolną od paliw kopalnych i odgrywają ważną rolę w życiu społeczności lokalnych, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie stanowią istotne źródło utrzymania;
- C. mając na uwadze, że unijne lasy przynoszą społeczeństwu wiele korzyści, w tym pełnią podstawowe funkcje, takie jak regulacja klimatu, zaopatrzenie w wodę i regulacja wód, zapewnianie czystego powietrza i kontrola erozji; mając na uwadze, że lasy są również często wykorzystywane jako obszary rekreacyjne, które przynoszą wiele korzyści ekoturystyce, szkołom leśnym i kulturze, oraz są ważnym źródłem miejsc pracy i wzrostu gospodarczego, a równocześnie przyczyniają się do utrzymania rentowności obszarów wiejskich w całej Unii;
- D. mając na uwadze, że ekosystemy leśne ze swoimi rezerwuarami dwutlenku węgla mają zasadnicze znaczenie dla łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej; mając też na uwadze, że ochrona i odbudowa tych ekosystemów jest niezbędna, aby ograniczyć globalne ocieplenie, a także osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. oraz unijny cel ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r.; mając na uwadze, że lasy są również głównymi siedliskami różnorodności

¹ Science for Environment Policy (2021), *European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* [Europejskie lasy na rzecz różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej], Future Brief 25. Nota przygotowana dla DG ds. Środowiska Komisji Europejskiej przez Zespół ds. Komunikacji Naukowej, UWE Bristol. Dostępna na stronie internetowej: <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

biologicznej;

- E. mając na uwadze, że UE zobowiązała się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w tym celu nr 15 dotyczącego ochrony, przywrócenia i promowania zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważonego gospodarowania lasami, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej;
- F. mając na uwadze, że długoterminowa wizja oparta na bliskiej naturze, zrównoważonej gospodarce leśnej wydaje się konieczna, aby obronić i pogodzić wartości ekologiczne, gospodarcze i społeczne;
- G. mając na uwadze, że trzeba będzie jasno określić ramy zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności w odniesieniu do kryteriów, wskaźników i progów dotyczących zdrowia ekosystemów, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu, jeżeli mają stać się one dokładniejszym i użyteczniejszym narzędziem do określania i porównywania różnych podejść do gospodarowania lasami, wpływu tych strategii, a także ogólnego stanu i stanu ochrony lasów europejskich;
- H. mając na uwadze, że „ekosystem” to środowisko fizyczne składające się z elementów żywych i nieożywionych, które oddziałują na siebie, oraz zważając na to, że dzięki tym oddziaływaniom ekosystem zapewnia korzyści dla ludzi i gospodarki zwane „usługami ekosystemowymi”; mając na uwadze, że zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej oraz związanych z nią usług ekosystemowych stanowią systemowe zagrożenie dla społeczeństwa;
- I. mając na uwadze, że dzięki lepszemu zrozumieniu zjawisk katastrofalnych związanych z klimatem, które mogą dotknąć lasy europejskie, możliwe będzie dalsze opracowywanie wytycznych dotyczących gospodarki leśnej, a także kształtowanie polityki przystosowywania się do zmiany klimatu, mającą na celu rozwiązanie problemu podatności na te zjawiska;
- J. mając na uwadze, że lasy są coraz bardziej narażone na skutki zmiany klimatu, w szczególności na coraz częstsze pożary; mając na uwadze, że ilościowe określenie wpływu takich zjawisk na odporność i produktywność lasów na szeroką skalę nadal stanowi poważne wyzwanie;
- K. mając na uwadze, że dane dotyczące lasów dostępne na szczeblu UE nie są kompletne i cechują się zróżnicowaną jakością, co utrudnia koordynację gospodarki leśnej i ochrony lasów między UE i państwami członkowskimi;
- L. mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem Europejskiej Agencji Środowiska pt. „Środowisko Europy 2020 – stan i prognozy: wiedza na rzecz transformacji w kierunku zrównoważonej Europy”² Europa doświadczyła ogromnego spadku różnorodności biologicznej, co spowodowała m.in. intensywna gospodarka leśna, i stoi w obliczu wyzwań środowiskowych o bezprecedensowej skali i pilności;

² Europejska Agencja Środowiska, *The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe* [Środowisko Europy 2020 – stan i prognozy: wiedza na rzecz transformacji w kierunku zrównoważonej Europy], 11 maja 2020 r., s. 83, <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>

- M. mając na uwadze, że w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 r. zaproponowano ogólny cel ochrony co najmniej 30 % obszarów lądowych UE w ramach skutecznego systemu gospodarowania;
- N. mając na uwadze, że dla uporania się z utratą różnorodności biologicznej i kryzysem klimatycznym niezbędne jest, aby lasy chroniono, odtwarzano oraz gospodarowano nimi w sposób maksymalizujący ich zdolność do magazynowania dwutlenku węgla i ochrony różnorodności biologicznej;
- O. mając na uwadze, że ochrona lasów, w tym wszystkich pozostałych lasów pierwotnych i starodrzewów w UE, ma kluczowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej i łagodzenia zmiany klimatu;
- P. mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem Wspólnego Centrum Badawczego³ z 2021 r. w Europie zachowano jedynie 4,9 mln hektarów lasów pierwotnych i starych lasów, co stanowi tylko 3 % całkowitej powierzchni lasów w Unii i 1,2 % powierzchni lądowej Unii;
- Q. mając na uwadze, że lasy pierwotne i starodrzewy odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że często są one bardzo zróżnicowane biologicznie w porównaniu z innymi lasami w tym samym ekoregionie oraz charakteryzują się obfitością gatunków i są siedliskami specjalnej flory i fauny; mając na uwadze, że lasy pierwotne i starodrzewy zapewniają również wiele innych kluczowych usług ekosystemowych;
- R. mając na uwadze, że nielegalne pozyskiwanie drewna, w tym pozyskiwanie drewna na obszarach chronionych, takich jak obszary należące do sieci Natura 2000, jest wciąż nierozwiązanym problemem w wielu państwach członkowskich;
- S. mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny opracować strategiczne plany leśne wraz z celami pośrednimi, aby zapewnić długoterminowe planowanie i ciągłość zasad strategii leśnej UE w perspektywie średnio- i długoterminowej; mając na uwadze, że Komisja powinna przekazywać konstruktywne informacje zwrotne na temat tych planów i oceniać, w jakim stopniu spełniają one wymogi unijnych celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej;
- T. mając na uwadze, że przy wdrażaniu celów strategii leśnej należy przestrzegać zasady pomocniczości; mając na uwadze, że UE posiada równie ważne kompetencje dzielone i odpowiedzialność w odniesieniu do lasów;
1. z zadowoleniem przyjmuje strategię leśną UE, która jest mocno zakorzeniona w Europejskim Zielonym Ładzie; podkreśla znaczenie trzech wymiarów trwałego rozwoju: środowiskowego, gospodarczego i społecznego; przypomina, że wymiar środowiskowy, w tym różnorodność biologiczna i ochrona ekosystemów, leży u podstaw dwóch pozostałych wymiarów i stanowi fundamentalną podstawę zrównoważonego rozwoju lasów UE; podkreśla, że środki służące wdrożeniu strategii

³ Barredo, J., Brailescu, C., Teller, A., Sabatini, F.M., Mauri, A. i Janouskova, K., *Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe* [Mapowanie i ocena lasów pierwotnych i starodrzewów], EUR 30661 EN, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2021.

leśnej UE powinny przyczynić się do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej oraz wiążących celów owej strategii;

2. podkreśla wieloaspektową rolę lasów oraz znaczenie zdrowych, odpornych ekologicznie ekosystemów leśnych, które zapewniają społeczeństwu różnorodne usługi; podkreśla, że zrównoważona gospodarka leśna powinna obejmować zachowywanie różnorodności biologicznej oraz ochronę i zachowanie siedlisk;
3. podkreśla zasadniczą rolę ekosystemów leśnych w łagodzeniu zmiany klimatu i przystosowywaniu się do niej oraz w przyczynianiu się do realizacji celu UE, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; w tym kontekście podkreśla potrzebę wzmocnienia odporności tych ekosystemów, zwłaszcza poprzez zwiększenie różnorodności lasów pod względem ich struktury, funkcji i składu; podkreśla, że lasy mieszane o dużej amplitudzie ekologicznej i bogate pod względem struktury cechują się większą odpornością i większą zdolnością adaptacyjną;
4. podkreśla, że tereny leśne wraz ze swoimi rezerwuarami dwutlenku węgla, jakimi są żywe drzewa i drewno posuszowe, są kluczowym czynnikiem umożliwiającym ograniczenie globalnego ocieplenia, przyczyniają się do osiągnięcia celów UE w zakresie neutralności klimatycznej i zwiększają różnorodność biologiczną; uważa, że propagowanie lasów zróżnicowanych biologicznie jest najskuteczniejszym zabezpieczeniem przed zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej;
5. wyraża zaniepokojenie niepożądanymi skutkami związanymi ze zmianą klimatu – takimi jak narażenie obszarów leśnych na przedłużone okresy suszy i choroby drzew, w tym choroby powodowane przez szkodniki – które szkodzą środowisku;
6. wzywa Komisję do gromadzenia i rozpowszechniania wśród państw członkowskich wiedzy na temat sposobu dostosowania lasów do obecnej i przyszłej zmiany klimatu, zgodnie z nową strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i strategią na rzecz różnorodności biologicznej; podkreśla w związku z tym, że potrzebne jest specjalne wsparcie i ściślejsza współpraca w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym, a także gotowości i reagowania na nie;
7. zauważa, że różnorodność biologiczna lasów i ich unikalne ekosystemy zapewniają wyjątkową różnorodność usług ekosystemowych, które przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu, zapewniają stabilność i żyzność gleb oraz wysoką jakość wód, a także umożliwiają świadczenie usług edukacyjnych i turystycznych; podkreśla, że należyte gospodarowanie obszarami Natura 2000 ma zasadnicze znaczenie dla zachowania i wzmocnienia europejskiej różnorodności biologicznej i europejskich ekosystemów oraz zapewnianych przez nie usług;
8. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji z 4 czerwca 2021 r. dotyczącą licencji na logo Natura 2000; zauważa, że system oznakowania Natura 2000 powinien propagować najbardziej rygorystyczne unijne normy ekologiczne w celu ochrony najbardziej wrażliwych typów siedlisk i gatunków lądowych; przypomina, że sieć Natura 2000 obejmuje około 18 % lądowego terytorium UE; podkreśla, że państwa członkowskie powinny dopilnować, aby nie dochodziło do żadnych działań szkodzącym gatunkom w siedliskach, które zaprojektowano w ramach sieci Natura 2000, oraz aby nie niepokojono tych gatunków; wzywa do wyznaczenia ambitnych celów w ramach

strategii leśnej UE, aby utrzymać i odtworzyć wartość ekologiczną wyznaczonych obszarów, z uwzględnieniem wymogów społecznych i kulturowych oraz specyfiki regionalnej i lokalnej tych terenów; zauważa, że wysiłki na rzecz ochrony podejmowane na obszarach Natura 2000 powinny być w pełni zgodne z dyrektywą siedliskową i dyrektywą ptasią, a także z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030;

9. zauważa, że obszary Natura 2000 zapewniają społeczeństwu cenne usługi ekosystemowe; podkreśla, że obecność logo Natura 2000 na towarach lub usługach powinna oznaczać, że te towary i usługi przyczyniają się do realizacji celów ochrony tego obszaru Natura 2000, z którego pochodzą;
10. z zadowoleniem przyjmuje opublikowany przez Komisję strategiczny plan prac dotyczący oznakowania ekologicznego UE na lata 2020–2024; przypomina, że oznakowanie ekologiczne UE jest dobrowolnym oznakowaniem doskonałości środowiskowej; zauważa, że system oznakowania ekologicznego propaguje unijną gospodarkę o obiegu zamkniętym i przyczynia się do praktyk zrównoważonej konsumpcji i produkcji; wzywa do wprowadzenia rygorystycznych norm oraz do monitorowania i propagowania częstszego stosowania oznakowania ekologicznego w sektorze leśnym UE;
11. podkreśla wagę rozszerzenia zakresu stosowania oznakowania ekologicznego w odniesieniu do produktów z drewna, tak aby uwzględniać poziom zrównoważoności tych produktów; wzywa państwa członkowskie, aby zachęcały producentów do częstszego stosowania oznakowania Natura 2000 w stosunku do nieдрzewnych produktów leśnych;
12. przypomina o ważnej roli gospodarczej i społecznej, jaką zdrowe lasy odgrywają w utrzymywaniu rentowności obszarów wiejskich; podkreśla znaczenie nieinwazyjnej działalności gospodarczej związanej z lasami, która respektuje ograniczenia ekologiczne ekosystemów leśnych – podczas gdy intensywna działalność gospodarcza związana z lasami może mieć różne destrukcyjne skutki dla tych samych ekosystemów; zauważa, że zręby zupełne na szeroką skalę mogą mieć poważne skutki dla lokalnych ekosystemów i przyczyniać się do utraty różnorodności biologicznej; podkreśla, że strategia leśna UE powinna zachęcać do takiej działalności gospodarczej, która respektuje zrównoważone granice ekosystemów leśnych; zwraca uwagę na znaczenie pobudzania nieдрzewnej działalności gospodarczej związanej z lasami w celu dywersyfikacji lokalnych gospodarek i miejsc pracy oraz odwrócenia tendencji wyludniania się obszarów wiejskich i oddalonych;
13. podkreśla, że ważne jest, aby UE propagowała zachowywanie, ochronę i odbudowę ekosystemów leśnych, biorąc pod uwagę przyszłe unijne przepisy dotyczące odbudowy zasobów przyrodniczych oraz dążąc do zwiększania odporności tych ekosystemów, a jednocześnie aby wspierała rozwój rentownego i dynamicznego sektora leśnego i społeczności lokalnych; apeluje o długoterminową wizję ochrony i odbudowy europejskich lasów;
14. podkreśla znaczenie włączenia zdrowia publicznego i podejścia „Jedno zdrowie” do strategii leśnej UE; podkreśla, że zarówno naturalne ekosystemy leśne, jak również dostępność lasów oraz miejskich i podmiejskich terenów zalesionych przynoszą wiele

korzyści, ponieważ propagują zdrowy styl życia i przyczyniają się do dobrobytu obywateli UE;

15. podkreśla rolę, jaką w propagowaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego odgrywa oparta na leśnictwie biogospodarka o obiegu zamkniętym, której głównymi zasadami są obieg zamknięty oraz kaskadowe i wydajne wykorzystanie biomasy i zasobów leśnych;
16. podkreśla potrzebę dostępności aktualnych, często aktualizowanych i porównywalnych danych we wszystkich państwach członkowskich oraz zwraca uwagę na kluczową rolę, jaką analiza takich danych odgrywa we wspieraniu zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony lasów, w tym w zapobieganiu nielegalnemu pozyskiwaniu drewna oraz przewidywaniu i łagodzeniu skutków zjawisk katastrofalnych, takich jak burze, pożary lasów i szkodniki; podkreśla potrzebę utworzenia, z mocą wsteczną, bazy danych wszystkich terenów spełniających kryteria dotyczące starodrzewów i lasów pierwotnych; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do przedstawienia wniosku ustawodawczego w sprawie ram obserwacji lasów oraz sprawozdawczości i gromadzenia danych na temat lasów;
17. wzywa Komisję do zapewnienia skoordynowanego unijnego systemu monitorowania lasów oraz gromadzenia danych i sprawozdawczości ich temat, który to system właściwe organy państw członkowskich będą wykorzystywać do przygotowywania planów strategicznych dotyczących lasów i sektora leśno-drzewnego; podkreśla, że ten zintegrowany ogólnounijny system monitorowania lasów powinien opierać się na zharmonizowanych i uzasadnionych naukowo wskaźnikach i powinien obejmować mechanizmy pozwalające unikać błędów, takich jak podwójne liczenie, w trakcie przetwarzania danych dostarczanych przez państwa członkowskie;
18. podkreśla korzyści płynące z wykorzystania najnowocześniejszych technologii, np. technologii gromadzenia danych, w trakcie krajowych inwentaryzacji stanu lasów, a także w celu poprawy publicznego dostępu do danych oraz zapewnienia spójności, jakości i porównywalności wiarygodnych danych dotyczących leśnictwa;
19. ponawia apel o ścisłą ochronę wszystkich pozostałych starodrzewów i lasów pierwotnych, zgodnie z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030; podkreśla, że należy również zapewnić ochronę stref buforowych przylegających do lasów pierwotnych i starodrzewów w celu wspierania rozwoju właściwości starodrzewów; podkreśla, że objęcie właściwą ochroną również strefy buforowych poprawi łączność między siedliskami o wysokiej wartości ekologicznej, co znacznie przyczyni się do ochrony lasów i złagodzenia negatywnych skutków fragmentacji;
20. podkreśla znaczenie ścisłej ochrony obszarów przylegających do lasów pierwotnych i starodrzewów w celu poprawy stanu ochrony, zmniejszenia ryzyka wyginięcia gatunków chronionych i zmniejszenia ich podatności na zagrożenia; dlatego też, jeżeli obszar Natura 2000 jest otoczony przez takie lasy, wytyczne dotyczące gospodarowania tymi obszarami należy dostosować w taki sposób, aby wspierać rozwój wtórnych starodrzewów lub właściwości starodrzewów;
21. ubolewa, że wytyczne w sprawie definicji starodrzewów i lasów pierwotnych nie zostały przyjęte przez Komisję w 2021 r., jak wskazano w unijnej strategii na rzecz

bioróżnorodności 2030; podkreśla pilną potrzebę uzgodnienia operacyjnej definicji unijnych lasów pierwotnych i starodrzewów, aby zapewnić ich ścisłą ochronę; podkreśla, że definicja ta musi opierać się na zasadach ekologicznych i uwzględniać różnorodność lasów europejskich, zmieniające się strefy klimatyczne i zróżnicowane warunki lokalne;

22. podkreśla, że jak wynika z badań⁴, starodrzewy i starsze lasy nadal akumulują węgiel – wbrew pogładowi, że są one neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla – a nawet są źródłami takich emisji;
23. podkreśla, że aby zrealizować cel UE, jakim są większe, bardziej odporne i zróżnicowane tereny leśne, konieczny jest również dostęp do zasobów genetycznych, które są najłatwiej dostępne w wysokowartościowych starodrzewach i lasach pierwotnych; podkreśla, że ważne jest wspieranie krajowej puli genetycznej sadzonek, aby na potrzeby lokalnych i regionalnych inicjatyw zalesiania i ponownego zalesiania dostępna była wystarczająca liczba rodzimych gatunków drzew; przypomina, że sadzenie drzew jest uzależnione od wsparcia ze strony lokalnych zainteresowanych stron i od planowania regionalnego;
24. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w trybie pilnym stworzyły ramy mapowania i monitorowania starodrzewów i lasów pierwotnych, wypełniając luki w wiedzy na temat ich geolokalizacji, w tym za pomocą najnowszych technologii cyfrowych, takich jak monitorowanie satelitarne, oraz integrując inne najłatwiej dostępne na miejscu dane; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia przejrzystej i łatwo dostępnej bazy danych wszystkich potencjalnych terenów spełniających kryteria klasyfikacji jako starodrzewy i lasy pierwotne oraz do wprowadzenia tymczasowego moratorium na pozyskiwanie drewna w lasach pierwotnych i starodrzewach, aby niezwłocznie zagwarantować prawny zakaz ingerencji w te obszary;
25. wyraża poważne zaniepokojenie mającym miejsce nielegalnym pozyskiwaniem drewna, w tym na obszarach chronionych w ramach sieci Natura 2000 oraz na mocy dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej; podkreśla, że nielegalne pozyskiwanie drewna wpływa na różnorodność biologiczną i że jego skutki są trudne, jeśli nie niemożliwe, do odwrócenia;
26. uważa, że nielegalne pozyskiwanie drewna powinno być traktowane jak przestępstwo i podlegać odpowiednim sankcjom karnym, a zatem powinno wchodzić w zakres zmienionej dyrektywy w sprawie przestępstw przeciwko środowisku; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia pilnych działań, by powstrzymać nielegalne pozyskiwanie drewna i ostrzej kontrolować nielegalny handel drewnem dzięki ścisłemu monitorowaniu i egzekwowaniu obowiązujących przepisów oraz stosowaniu technologii geoprzestrzennych i teledetekcji; wzywa Komisję do rozszerzenia mandatu Prokuratury Europejskiej o przestępstwa przeciwko środowisku;
27. podkreśla, jak ważne jest zwiększenie roli właściwych organów państw członkowskich w zwalczaniu nielegalnego pozyskiwania drewna w oparciu o wnioski wyciągnięte z

⁴Luyssaert S. i in., 2008: *Old-growth forests as global carbon sinks* [Starodrzewy jako globalne pochłaniacze dwutlenku węgla]. W: Nature.

wdrażania i egzekwowania rozporządzenia UE w sprawie drewna, oraz wzywa do udoskonalenia przepisów dotyczących zakresu i jakości monitorowania i kontroli oraz do odpowiedniej ochrony lasów;

28. z zadowoleniem przyjmuje plan działania na rzecz zalesiania i ponownego zalesiania przewidujący zasadzenie do 2030 r. w UE przynajmniej 3 mld dodatkowych drzew; podkreśla, że takie inicjatywy powinny być prowadzone zgodnie z jasnymi zasadami ekologii i być w pełni spójne z celem dotyczącym różnorodności biologicznej, w ramach którego priorytetowo traktuje się odtworzenie ekosystemów leśnych; w tym kontekście wzywa do opracowania ambitnych, opartych na podstawach naukowych wytycznych dotyczących przyjaznych dla różnorodności biologicznej celów w zakresie zalesiania i ponownego zalesiania, które sprawią, że lasy będą odporne, mieszane i zdrowe, oraz pozwolą uniknąć negatywnych skutków, jakie monokultury mogą wywierać na ekosystemy leśne; podkreśla, że odporne, mieszane i zdrowe ekosystemy leśne są na ogół bardziej odporne niż lasy monokulturowe lub lasy o krótkich cyklach pozyskiwania drewna;
29. podkreśla, że przy wdrażaniu planu działania dotyczącego zalesiania i ponownego zalesiania należy należycie uwzględnić różnorodność europejskich lasów, rodzajów własności i tradycji zarządzania lasami oraz że plan ten powinien powstać w ścisłej współpracy i przy konsultacji z państwami członkowskimi i wszystkimi zainteresowanymi stronami;
30. wzywa Komisję do opracowania opartych na dowodach wskaźników i progów, by uzupełnić ramy zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności na potrzeby opracowania jasnych kryteriów zdrowia ekosystemów, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu, aby stały się one skutecznym narzędziem służącym zwiększeniu zrównoważonego charakteru lasów w UE i zadbaniu o to, by gospodarka leśna przyczyniła się do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej; uważa, że te dodatkowe wskaźniki i progi są kluczowymi narzędziami ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w sektorze leśnym;
31. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji na rzecz wzmocnienia ram zrównoważonej gospodarki leśnej w celu poprawy jakości i zwiększenia różnorodności ekosystemów leśnych; podkreśla, że leśnictwo bliskie naturze i zrównoważona gospodarka leśna mogą przynieść podobne lub lepsze korzyści gospodarcze przy jednoczesnym zachowaniu i promowaniu integralności i odporności ekosystemów;
32. podkreśla, że świadomy wybór gospodarki leśnej bez interwencji człowieka lub bliskiej naturze zwiększa potencjał lasów jako pochłaniaczy dwutlenku węgla i wysp różnorodności biologicznej oraz zwiększa szansę na odtworzenie różnorodności biologicznej;
33. podkreśla, że w pewnych okolicznościach zaniedbanie lasów może skutkować utratą zatrudnienia na obszarach wiejskich i może prowadzić do większej zależności od przywozu produktów leśnych z tych części świata, w których gospodarka leśna jest mniej zrównoważona;
34. podkreśla, jak ważne jest wspieranie działań korzystnych dla środowiska oraz

gospodarki leśnej bliskiej naturze i zachęcanie do nich, w szczególności jeśli chodzi o stosowane przez właścicieli i zarządców lasów takie podejścia ekosystemowe, które uwzględniają najlepsze praktyki i dowody naukowe;

35. podkreśla znaczenie odpowiedniej oceny wpływu planów zrównoważonej gospodarki leśnej na środowisko i szybkiego działania na ich podstawie; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by dopilnowały wdrożenia i egzekwowania przepisów dyrektyw ptasiej i siedliskowej, w tym sieci Natura 2000;
36. wzywa państwa członkowskie do dalszych wysiłków na rzecz właściwego wdrożenia zarówno krajowych strategii, jak i przepisów dotyczących zrównoważonej gospodarki leśnej oraz do dostosowania ich do warunków krajowych, regionalnych i lokalnych; wzywa państwa członkowskie do odpowiedniej transpozycji i wdrożenia prawodawstwa UE i wiążących celów dotyczących lasów; wzywa Komisję do poprawy zgodności z prawem UE, a państwa członkowskie – do współpracy w kwestii dostosowania ram zrównoważonej gospodarki leśnej, by wzmocnić unijne ramy zrównoważonej gospodarki leśnej oraz dalej rozwijać praktyki zrównoważonej gospodarki leśnej;
37. ubolewa, że dane z ostatniego okresu sprawozdawczego na mocy dyrektywy siedliskowej wykazały, że odsetek lasów w UE w niewłaściwym stanie w latach 2013–2018 wzrósł do 84,5 % w porównaniu z 82 % w ocenie przeprowadzonej w latach 2007–2012; podkreśla, że w podziale na regiony największy odsetek ocen „stan niewłaściwy – zły” (56 %) i najwyższy odsetek siedlisk o pogarszającym się stanie (43 %) dotyczą północnych siedlisk leśnych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, natomiast lasy makaronezyjskie na Azorach, Maderze i na Wyspach Kanaryjskich (charakteryzujące się wyjątkową biogeografią związaną z florą z epoki przedlodowcowej w basenie Morza Śródziemnego) miały najwyższy odsetek potwierdzonych ocen „stan właściwy” i „stan poprawiający się”⁵;
38. podkreśla, że wdrażanie celów strategii leśnej musi być w pełni zgodne z zasadą pomocniczości; podkreśla wszelako jednakowe znaczenie kompetencji dzielonych i odpowiedzialności UE w odniesieniu do lasów, zwłaszcza w ramach unijnej polityki ochrony środowiska, w tym w kwestiach związanych ze zrównoważonym charakterem lasów i z ochroną różnorodności biologicznej; podkreśla różnorodność rodzajów lasów w UE, funkcjonujących w ramach różnych struktur własności i praktyk zarządzania, w różnych warunkach kulturowych i ekologicznych, o różnym składzie i o różnych tradycjach sylwo-kulturowych; zwraca uwagę, że najbardziej odporne lasy są strukturalnie i genetycznie zróżnicowane i charakteryzują się bogatą międzygatunkową siecią zależności i bujnymi symbiotycznymi relacjami i jako takie są samowystarczalnymi ekosystemami;
39. podkreśla w związku z tym, że należy promować dostosowane do potrzeb rozwiązania w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej w oparciu o doświadczenie i wiedzę lokalnych, regionalnych i krajowych zainteresowanych stron oraz zasady i wytyczne

⁵ Science for Environment Policy (2021), *European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* [Europejskie lasy przyczyniające się do różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej]. Future Brief nr 25. Nota przygotowana dla DG ds. Środowiska Komisji Europejskiej przez Zespół ds. Komunikacji Naukowej, UWE Bristol. Dostępna na stronie internetowej: <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>.

dotyczące leśnictwa bliskiego naturze, podkreśla zatem, że nie należy przewidywać uniwersalnego rozwiązania;

40. przyznaje, że gospodarka leśna zależy od obszaru, na którym się ją prowadzi, oraz że zróżnicowane warunki leśne i różne rodzaje lasów mogą wymagać różnych podejść do zarządzania opartych na różnych potrzebach ekologicznych i cechach terenów leśnych, przy czym należy uwzględniać prawa i interesy pracowników sektora leśnego, właścicieli lasów i innych zainteresowanych podmiotów;
41. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą opracowania, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, dostosowanych do lokalnych warunków wytycznych dotyczących leśnictwa bliskiego naturze oraz dobrowolnego systemu certyfikacji, który doprowadziłby do powstania unijnego znaku jakości, by propagować praktyki zarządzania najbardziej przyjazne dla różnorodności biologicznej;
42. wzywa Komisję do zadbania o to, by inicjatywy te poprawiały stan ekosystemów leśnych, chroniły różnorodność biologiczną i gwarantowały wartość dodaną wynikającą z praktyk gospodarki leśnej przyjaznej dla środowiska; zauważa, że większość już istniejących dobrowolnych systemów certyfikacji okazała się wiarygodnym i skutecznym narzędziem rozpowszechniania praktyk zrównoważonej gospodarki leśnej w całej Europie oraz że sprawowany przez instytucje UE nadzór nad nimi jest mile widziany, ponieważ przyczynia się do ich ciągłego udoskonalania;
43. podkreśla, że oprócz sekwestracji dwutlenku węgla systemy rolno-leśne generują istotne dodatkowe korzyści dla dzikiej fauny i różnorodności biologicznej (lepszy stan siedlisk dzikich zwierząt, większa liczba zapylaczy, owadów), poprawiają stan zdrowia gleby oraz chronią ją przed erozją, wypłukiwaniem azotanów i powodzią⁶⁷⁸;
44. podkreśla, że należy przeznaczać więcej środków na wspieranie nowych strategii politycznych związanych z lasami oraz kierować konkretne, specjalne środki finansowe na działania służące zwiększeniu zrównoważoności i skuteczniejszemu łagodzeniu zmiany klimatu; podkreśla, że finansowanie to powinno być wykorzystywane do zachęcania właścicieli i zarządców lasów do inwestowania we wzmocnioną ochronę i odbudowę lasów oraz do promowania zrównoważonej gospodarki leśnej sprzyjającej różnorodności biologicznej;
45. podkreśla, że przejście na model leśnictwa bliskiego naturze w UE musi dokonać się w ramach sprawiedliwej transformacji, która wesprze sektor leśnictwa w przechodzeniu

⁶ Kay, S.; Rega, C.; Moreno, G.; den Herder, M.; Palma, J. H.; Borek, R.; Crous-Duran, J.; Freese, D.; Giannitsopoulos, M.; Graves, A.; Jäger, M.; Lamersdorf, N.; Memedemin, D. i in. (2019): *Agroforestry creates carbon sinks whilst enhancing the environment in agricultural landscapes in Europe* [Systemy rolno-leśne leżą u źródła pochłaniaczy dwutlenku węgla, jednocześnie poprawiając stan środowiska w krajobrazie rolniczym w Europie]. W: *Land Use Policy* 83, s. 581–593. DOI: 10.1016/j.landusepol.2019.02.025.

⁷ Burges, P.; Newman, S.; Pagella, T.; Smith, J.; Westaway, S.; Briggs, S.; Knight, I.; Whistance, L.; Raskin, B.; Osborn, S. (2019): *The Agroforestry Handbook: Agroforestry for the UK 1st Edition* [Podręcznik systemów rolno-leśnych: systemy rolno-leśne w Zjednoczonym Królestwie, wydanie 1]. Bristol, Zjednoczone Królestwo – Agroforestry for the UK. Soil Association, Zjednoczone Królestwo, 2019.

⁸ Torralba, M.; Fagerholm, N.; Burgess, P. J.; Moreno, G.; Plieninger, T. (2016): *Do European agroforestry systems enhance biodiversity and ecosystem services? A meta-analysis* [Czy europejskie systemy rolno-leśne zwiększają różnorodność biologiczną i zakres usług ekosystemowych? Metaanaliza]. W: *Agriculture, Ecosystems, & Environment*, 230:150–161. DOI: 10.1016/J.AGEE.2016.06.002.

ku opłacalnym i ekologicznie zdrowym lasom;

46. wzywa Komisję do oceny adekwatności różnych unijnych instrumentów finansowania w trosce o zapewnienie sektorowi leśnemu niezbędnego wsparcia w procesie przechodzenia na zrównoważone praktyki przyjazne dla różnorodności biologicznej oraz zapewnienie rozwoju usług ekosystemowych lasów, a także do oceny spójności tych funduszy z zobowiązaniami i celami określonymi w strategii leśnej UE i w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności; podkreśla w szczególności, jak ważne jest dokonanie oceny, czy państwa członkowskie i Unia zapewniły wystarczające środki na ochronę lasów na obszarach Natura 2000;
47. wzywa państwa członkowskie do zwiększenia ludzkich i finansowych zasobów państwowych organów leśnych; podkreśla znaczenie podtrzymywania publicznej wiedzy eksperckiej; podkreśla, że państwowe organy leśne mogą zapewnić prywatnym właścicielom lasów tak potrzebną wiedzę ekspercką dotyczącą leśnictwa bliskiego naturze i przystosowania się do skutków zmiany klimatu, co wykazał projekt Giono zrealizowany przez francuski Krajowy Urząd Leśnictwa (ONF);
48. podkreśla znaczenie wspólnej polityki rolnej i zwraca uwagę, że wciąż można by usprawnić wykorzystywanie funduszy rozwoju obszarów wiejskich przez państwa członkowskie, zwłaszcza w ramach programów związanych ze zwiększeniem różnorodności biologicznej lasów;
49. apeluje do państw członkowskich o korzystanie z dostępnych środków wsparcia na rzecz ochrony lasów i różnorodności biologicznej; podkreśla znaczenie zapewnienia wystarczających zasobów na potrzeby wdrażania strategii leśnej UE; przypomina, że dwa z głównych źródeł finansowania w ramach funduszy rozwoju obszarów wiejskich, których celem jest wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej w dążeniu do osiągnięcia unijnych priorytetów w zakresie różnorodności biologicznej i klimatu na lata 2014–2020, znacznie odbiegały od skali wdrożenia wymaganej do wypełnienia przez państwa członkowskie ich zobowiązań prawnych wynikających z dyrektyw siedliskowej i ptasiej;
50. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do stworzenia unijnych systemów płatności za usługi ekosystemowe w drodze interwencji leśnych w ramach wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027;
51. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie upraw sprzyjających pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę, który ma na celu zachęcenie do tworzenia nowych publicznych i prywatnych modeli biznesowych dzięki nagradzaniu praktyk zarządzania służących zwiększeniu sekwestracji przez żywą biomasę i glebę, poszanowaniu zasad ekologii, zwiększeniu różnorodności biologicznej i uzyskaniu zgodności z unijnymi celami środowiskowymi i klimatycznymi oraz stosowaniu zasady „nie czyn poważnych szkód”;
52. podkreśla potrzebę podejmowania inicjatyw na rzecz upraw sprzyjających pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę w oparciu o solidną metodykę naukową i podkreśla, że zgodny z celami strategii na rzecz bioróżnorodności świadomy wybór systemu braku interwencji człowieka w ekosystemach o wysokiej wartości przyrodniczej zasobnych w pierwiastek węgla mógłby kwalifikować się jako system upraw sprzyjających

pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę i tego rodzaju projekty mogłyby zostać sklasyfikowane jako certyfikowane projekty usuwania dwutlenku węgla;

53. z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji, by zaproponować do 2022 r. wiążące unijne ramy regulacyjne dotyczące certyfikacji usuwania dwutlenku węgla, aby prawidłowo określać ilościowo, zgłaszać i certyfikować wysiłki na rzecz usuwania dwutlenku węgla oraz uniknąć ryzyka wprowadzania w błąd i pseudoekologicznego marketingu;
54. przypomina o znaczeniu strategii zaawansowanej współpracy ściśle angażującej wszystkie odpowiednie podmioty z sektora leśnego, w których kompetencjach leży zachowanie, ochrona i poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie zdrowych i odpornych lasów, działające na wszystkich szczeblach kształtowania polityki, aby starannie i dogłębnie ocenić oraz pilnie znaleźć sposoby osiągnięcia celów nowej strategii leśnej 2030 oraz zagwarantować ochronę gatunków i siedlisk leśnych w Europie;
55. jest zaniepokojony prognozami, zgodnie z którymi w większości regionów europejskich więcej obszarów będzie narażonych na pożary i wydłużą się sezony wysokiego ryzyka wystąpienia pożarów, w szczególności w scenariuszach przewidujących wysoki poziom emisji; podkreśla brak wsparcia na rzecz budowania zdolności za pośrednictwem usług doradczych, a także nieliczne wytyczne dotyczące sposobu wdrażania związanych z lasami działań adaptacyjnych i środków mających na celu zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu i ograniczanie tych zagrożeń (np. pożary lasów, erozja gleby, choroby i powodzie); wzywa Komisję do gromadzenia i rozpowszechniania wśród państw członkowskich wiedzy na temat sposobów przystosowania lasów do obecnie odczuwanej i przewidywanej zmiany klimatu, zgodnie z nową strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; zwraca się do Komisji, by w oparciu o ulepszone produkty programu Copernicus, sztuczną inteligencję i inne dane z teledetekcji opracowała oceny i mapy ryzyka pożarów lasów z zamiarem wsparcia działań zapobiegawczych;
56. podkreśla znaczenie dalszego rozwijania i pełnego wykorzystywania Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności w odniesieniu do pożarów lasów i innych klęsk żywiołowych;
57. podkreśla potrzebę dodatkowego wsparcia dla państw członkowskich, w szczególności w odniesieniu do przeciwdziałania klęskom żywiołowym, takim jak m.in. epidemie kornika i pożary lasów;
58. wzywa istniejące platformy, grupy ekspertów i inne podobne podmioty zajmujące się wszystkimi kwestiami związanymi z lasami do zapewnienia włączającej reprezentacji różnych zainteresowanych stron, w tym odpowiedniej reprezentacji ludów tubylczych Europy; przypomina o znaczeniu zaawansowanej strategii współpracy dla zagwarantowania współpracy transgranicznej tak potrzebnej, by zapewnić długoterminowe przetrwanie najcenniejszych i najbardziej zagrożonych gatunków i siedlisk w Europie;
59. wzywa Komisję, by zachęcała do tworzenia partnerstw na rzecz umiejętności z udziałem zainteresowanych stron z sektora leśnego, aby zadbać o tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy, dobre warunki pracy, wyższe standardy bezpieczeństwa i higieny

pracy, ochronę przed zagrożeniami oraz dostęp do szkoleń zawodowych i specjalistycznych oferujących możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji w procesie przechodzenia do zrównoważonych praktyk leśnych bliskich naturze mających na celu ochronę istniejących lasów i realizację inicjatyw w zakresie zalesiania i ponownego zalesiania;

60. wzywa państwa członkowskie do uznania szkodliwego charakteru pracy w zawodach związanych z leśnictwem, budownictwem, przetwórstwem drewna i produkcją mebli i do stworzenia lub utrzymania w mocy programów wcześniejszego przejścia na emeryturę lub dobrowolnego odejścia z pracy dla pracowników w tych sektorach; stwierdza, że pracownicy z tych sektorów powinni w chwili przejścia na emeryturę korzystać z pomocy socjalnej i medycznej dostosowanej do ich potrzeb;
61. wzywa Komisję do podejmowania, w porozumieniu z producentami maszyn leśnych, inicjatyw mających na celu udoskonalenie ekoprojektowania w przypadku takich maszyn umożliwiającego pogodzenie wysokiego poziomu ochrony pracowników i minimalnego oddziaływania na gleby i wody w lasach;
62. podkreśla znaczenie zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w proces decyzyjny dotyczący sektora leśnego i nalega na przejrzysty dostęp do danych dotyczących leśnictwa;
63. podkreśla znaczenie innowacji w biogospodarce opartej na lasach i popiera potrzebę ciągłych prac badawczych nad nowymi produktami leśnymi i związanych z lasami innowacji;
64. podkreśla potrzebę prac badawczych i innowacji dotyczących sektora leśno-drzewnego i podkreśla, że należy skupić się na nowych produktach leśnych, innowacjach związanych z lasami i zrównoważonej gospodarce leśnej; przypomina, że partnerstwa na rzecz badań i rozwoju muszą opierać się na istniejących inicjatywach UE dotyczących współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji, takich jak zainicjowana przez Komisję w 2004 r. Europejska Platforma Technologiczna Sektora Leśno-drzewnego (FTP) oraz Europejski Instytut Leśnictwa (EFI);
65. wzywa Komisję do propagowania na arenie międzynarodowej norm i ambicji UE w zakresie ochrony lasów;
66. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji o włączeniu lasów europejskich w zakres rozporządzenia w sprawie zakazu stosowania niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów, aby zapewnić równe warunki działania w walce z wylesianiem i wesprzeć innowacyjny europejski sektor leśny;
67. apeluje do Komisji o podjęcie negocjacji dotyczących międzynarodowej prawnie wiążącej konwencji leśnej, która przyczyniłaby się do gospodarowania lasami, do ich ochrony i zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniłaby ich liczne i uzupełniające się funkcje i możliwości wykorzystania, w tym działania na rzecz zalesiania i ponownego zalesiania oraz ochrony lasów, a zarazem uwzględniłaby społeczne, gospodarcze, ekologiczne, kulturowe i duchowe potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń, uznałaby kluczową rolę wszystkich rodzajów lasów pod względem utrzymania procesów ekologicznych i równowagi ekologicznej, a także wspierałaby tożsamość, kulturę i prawa

ludów tubylczych, ich społeczności oraz innych społeczności i mieszkańców lasów.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	2.6.2022
Wynik głosowania końcowego	+: 62 -: 13 0: 10
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Nikos Androulakis, Maria Arena, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélia Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Raffaele Fitto, Malte Gallée, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Javi López, César Luena, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O’Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Nicola Procaccini, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooker, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Linea Sogaard-Lidell, Maria Spyrali, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Manuel Bompard, Annika Bruna, Catherine Chabaud, Stelios Kympouropoulos, Christel Schaldemose

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

62	+
PPE	Bartosz Arłukowicz, Hildegard Bentele, Traian Băsescu, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Stelios Kypourouopoulos, Peter Liese, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolores Montserrat, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Luisa Regimenti, Maria Spyraki, Pernille Weiss, Esther de Lange
Renew	Pascal Canfin, Catherine Chabaud, Martin Hojsík, Jan Huitema, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Linea Søgaard-Lidell, Véronique Trillet-Lenoir, Michal Wiezik, Salima Yenbou, Nicolae Ștefănuță
S&D	Nikos Androulakis, Maria Arena, Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, César Luena, Javi López, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Christel Schaldemose, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
The Left	Malin Björk, Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus

13	-
ECR	Sergio Berlato, Pietro Fiochi, Raffaele Fitto, Joanna Kopcińska, Nicola Procaccini, Rob Rooker, Alexandr Vondra, Anna Zalewska
ID	Sylvia Limmer
PPE	Alexander Bernhuber, Jessica Polfjård
Renew	Nils Torvalds, Emma Wiesner

10	0
ID	Simona Baldassarre, Aurélie Beigneux, Annika Bruna, Marco Dreosto, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Joëlle Mélin, Silvia Sardone
NI	Ivan Vilibor Sinčić, Edina Tóth

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się

15.6.2022

OPINIA KOMISJI ROZWOJU

dla Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

w sprawie nowej strategii leśnej UE 2030 – zrównoważona gospodarka leśna w Europie (2022/2016(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Michèle Rivasi

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że w ostatnich dziesięcioleciach tempo wycinki i degradacji lasów gwałtownie rośnie, głównie z powodu ekspansji rolnictwa, nielegalnego lub niezrównoważonego pozyskiwania drewna oraz innej działalności, takiej jak górnictwo;
- B. mając na uwadze, że wylesianie doprowadziło do masowej utraty różnorodności biologicznej i zniszczenia siedlisk, pogłębiło zmianę klimatu w związku w wyniku uwolnienia do atmosfery ogromnych ilości dwutlenku węgla, a także zwiększyło ryzyko powstawania ognisk nowych chorób wirusowych;
- C. mając na uwadze, że wylesianie na dużą skalę do celów rolnictwa, górnictwa i rozwoju infrastruktury powoduje poważne naruszenia praw człowieka, które mają katastrofalne skutki dla mieszkańców terenów leśnych, takie jak masowy wykup i dzierżawa ziemi, przymusowe eksmisje, nękanie przez policję, arbitralne aresztowania, a także oraz kryminalizacja przywódców społeczności, obrońców praw człowieka i działaczy na rzecz praw człowieka;
- D. mając na uwadze, że w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej zachęcono do wykorzystywania biomasy do celów produkcji energii, w tym biomasy drzewnej;
- E. mając na uwadze, że z niedawnego sprawozdania¹ Komisji wynika, iż ogólne wykorzystanie biomasy drzewnej w UE wzrosło o około 20 % w ciągu ostatnich dwudziestu lat, a podwyższony cel dotyczący energii ze źródeł odnawialnych może mieć na to dodatkowy wpływ;

¹ Wspólne Centrum Badawcze, sprawozdanie z serii „Nauka dla polityki” pt. „The use of woody biomass for energy production in the EU” [Wykorzystanie biomasy drzewnej do produkcji energii w UE], 2021.

- F. mając na uwadze, że wycinka drzew w celu spalania drewna na potrzeby bioenergii prowadzi do zmniejszenia leśnych pochłaniaczy dwutlenku węgla;
- G. mając na uwadze, że w różnych badaniach naukowych Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu i Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej stwierdzono, iż spalanie większości biomasy leśnej powoduje więcej emisji gazów cieplarnianych niż spalanie węgla, ropy naftowej i gazu²;
- H. mając na uwadze, że według Interpolu nielegalny przemysł celulozowo-papierniczy odpowiada nawet za 90 % wylesiania lasów tropikalnych w niektórych państwach i przyciąga największe na świecie zorganizowane grupy przestępcze;
1. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię leśną UE na 2030 r. jako jedną z inicjatyw przewodnich Europejskiego Zielonego Ładu służącą osiągnięciu celów UE związanych z różnorodnością biologiczną, celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r., a także osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.;
 2. przypomina o odpowiedzialności UE za ochronę, odbudowę i odporność światowych lasów oraz o konieczności priorytetowego traktowania proforestacji w gospodarce leśnej, w tym w ramach wymiaru zewnętrznego, aby zwiększyć sekwestrację dwutlenku węgla i czerpania korzyści z różnorodności biologicznej; zauważa, że zrównoważona gospodarka leśna może odgrywać kluczową rolę w ochronie klimatu dzięki różnym działaniom i dobrym praktykom; przypomina, że zdolność lasów do pochłaniania dwutlenku węgla pozwoli na przejście w kierunku neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla; podkreśla w tym kontekście znaczenie zwiększania zadrzewienia, odbudowy zniszczonych ekosystemów i regeneracji gleby, w tym za pośrednictwem programów ponownego zalesiania, plantacji leśnych i zwiększania odporności, opartych na jasnych zasadach ekologicznych, przy jednoczesnym dążeniu do realizacji Agendy 2030;
 3. uznaje kluczową rolę lasów w ochronie klimatu i różnorodności biologicznej; podkreśla, że lasy przyczyniają się do łagodzenia negatywnych skutków zmiany klimatu, takich jak ekstremalne zjawiska katastrofalne, w tym powodzie, susze, burze, erozja gleby, fale upałów i pożary, a także do przystosowania do nich; przypomina w tym zakresie, że zrównoważona gospodarka leśna może również zapewnić ochronę obszarów i społeczności przybrzeżnych; podkreśla, że dzięki lasom realizowanych jest wiele usług ekosystemowych wykraczających poza sekwestrację dwutlenku węgla, takich jak naturalna filtracja wody; przypomina o negatywnym wpływie globalnego ocieplenia na ekosystemy oraz o migracji gatunków spowodowanej zmianą klimatu, która wymaga szczególnego monitorowania i nadzoru;
 4. przypomina, że wylesianie i przekształcanie ekosystemów ma duży wpływ na prawa człowieka, a zwłaszcza na prawa ludności tubylczej i społeczności lokalnych oraz prawa własności gruntów; uważa w związku z tym, że przyszłe rozporządzenie UE w sprawie produktów niepowodujących wylesiania powinno m.in. wyraźnie wymagać od podmiotów zapewnienia poszanowania i przestrzegania prawa zwyczajowego i praw własności, zwłaszcza konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 169 dotyczącej

² Wspólne Centrum Badawcze, sprawozdanie z serii „Nauka dla polityki” pt. „The use of woody biomass for energy production in the EU” [Wykorzystanie biomasy drzewnej do produkcji energii w UE], 2021.

ludności tubylczej i plemiennej oraz deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej oraz w sprawie praw ludności wiejskiej i innych osób pracujących na obszarach wiejskich; powinno ono także zagwarantować skuteczny udział wszystkich zainteresowanych posiadaczy praw oraz zapewnić uzyskanie dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody ludności tubylczej oraz innych zbiorowych posiadaczy praw zwyczajowych; wzywa, aby w szerszym ujęciu przestrzeganie międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka stało się wymogiem wprowadzania produktów do obrotu w UE;

5. przypomina, że ustabilizowanie globalnego ocieplenia pociąga za sobą konieczność położenia kresu wylesianiu i przekształcania naturalnych ekosystemów; podkreśla potrzebę zapewnienia, aby wszystkie towary i produkty, których wytwarzanie ma szkodliwy wpływ na lasy i inne naturalne ekosystemy bogate w węgiel zagrożone przez konsumpcję w UE, zostały objęte zakresem rozporządzenia UE w sprawie produktów niepowodujących wylesiania; wzywa ponadto do rozszerzenia zakresu rozporządzenia o kauczuk, kukurydzę i zwierzęta gospodarskie; przypomina, że rozporządzenie musi zagwarantować solidne ramy egzekwowania przepisów, w tym skuteczne, odstraszające i proporcjonalne kary, a także zapewnić odpowiedzialność cywilną i dostęp do wymiaru sprawiedliwości;
6. przypomina o zobowiązaniu podjętym przez UE i Chiny we wrześniu 2021 r., aby podjąć wspólne działania na rzecz ograniczenia wylesiania na świecie poprzez pogłębienie współpracy w zakresie ochrony lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej, zapewnienie bardziej zrównoważonego łańcucha dostaw oraz zwalczanie nielegalnego pozyskiwania drewna i związanego z nim handlu³; wzywa UE i jej państwa członkowskie do podjęcia konkretnych działań, aby zachęcić Chiny i inne państwa trzecie do przyjęcia podobnych przepisów dotyczących produktów niepowodujących wylesiania;
7. uznaje wielowymiarową rolę lasów, która obejmuje szeroki wachlarz funkcji związanych ze środowiskiem, klimatem i działalnością społeczno-ekonomiczną, taką jak ochrona różnorodności biologicznej i zaopatrzenie w surowce odnawialne, czym przyczynia się do tworzenia miejsc pracy i napędza wzrost gospodarczy na obszarach wiejskich; podkreśla, że strategie polityczne zwiększające ochronę i przywracanie różnorodności biologicznej przyczynią się do przeciwdziałania zmianie klimatu; wzywa do zrównoważonej gospodarki leśnej przy realizacji celów klimatycznych, ponieważ ma ona kluczowe znaczenie dla ograniczenia wylesiania i degradacji lasów;
8. zauważa, że strategia leśna UE ma na celu pobudzenie całej zrównoważonej biogospodarki leśnej, która współgra z wyższym poziomem ambicji UE w dziedzinie klimatu i różnorodności biologicznej; wzywa UE do działania na rzecz zwiększenia odporności lasów poprzez uwzględnienie wyzwań i kompromisów wynikających z rosnącego popytu na drewno do produkcji materiałów, energii i biogospodarki oraz powiązanego z tym rosnącego ryzyka importu związanego z wylesianiem, zawłaszczania gruntów, nielegalnego wyrębu oraz naruszania praw ludności tubylczej i społeczności lokalnych; jest zaniepokojony stwierdzeniem Interpolu, że przestępstwa związane z leśnictwem, które często popełniane są w powiązaniu z innymi przestępstwami, takimi jak oszustwa podatkowe, korupcja, przestępstwa przeciwko

³ Wspólny komunikat prasowy po drugim dialogu na wysokim szczeblu UE-Chiny na temat środowiska i klimatu z 27 września 2021 r.

wiarygodności dokumentów i pranie pieniędzy, są najbardziej dochodowe ze wszystkich przestępstw związanych ze środowiskiem naturalnym; zwraca się do Komisji i jej państw członkowskich o utrzymanie zaangażowania na rzecz walki z nielegalnym pozyskiwaniem drewna oraz handlem nielegalnym drewnem i towarami stanowiącymi zagrożenie dla lasów;

9. przypomina, że nielegalne pozyskiwanie drewna prowadzi do wylesiania, utraty siedlisk i wymierania gatunków oraz przyczynia się do globalnego ocieplenia;
10. wzywa UE i państwa członkowskie do zwiększenia udziału oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) w reformie systemu administracji i sektora sądownictwa, aby zwalczać przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu i zapobiegać im, co dotyczy przede wszystkim przestępstw związanych z leśnictwem, zwłaszcza w krajach najslabiej rozwiniętych;
11. podkreśla, że złe gospodarowanie lasami prowadzi do nielegalnego pozyskiwania drewna; w związku z tym ponawia poparcie dla umów o dobrowolnym partnerstwie w dziedzinie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu jako ważnego narzędzia służącego eliminowaniu podstawowych przyczyn nielegalnego pozyskiwania drewna, do których należą korupcja, brak jasności co do praw do ziemi oraz nadmierny wpływ przemysłu celulozowo-papierniczego na politykę leśną i przepisy; wzywa UE do wzmocnienia dyplomacji leśnej poprzez egzekwowanie prawa w dziedzinie leśnictwa, zarządzania i handel, a także partnerstwa leśne na rzecz ochrony i odbudowy lasów, które powinny stać na straży międzynarodowych przepisów dotyczących praw człowieka, a zwłaszcza praw ludności tubylczej i społeczności lokalnych posiadających zwyczajowe systemy własności gruntów;
12. uznaje, że w zgodzie ze zrównoważoną gospodarką leśną wzmocnienie, utrzymanie i ochrona wielofunkcyjnych, zdrowych i odpornych lasów jest głównym priorytetem wszystkich podmiotów uczestniczących w opartym na leśnictwie łańcuchu wartości w UE;
13. nalega, aby opracować uniwersalne, jasne i wiarygodne definicje, które będą stanowiły podstawę do zapewnienia skutecznej ochrony lasów;
14. podkreśla, że polityka UE w zakresie bioenergii, w szczególności dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii, musi spełniać surowe kryteria środowiskowe i społeczne, odzwierciedlając potrzebę zapewnienia skutecznego uznawania i poszanowania zwyczajowych praw własności do gruntów przysługujących społecznościom zależnym od lasów oraz ludności tubylczej, zgodnie z międzynarodowymi standardami dotyczącymi praw własności, takimi jak konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy (nr 169) dotycząca ludności tubylczej i plemiennej, dobrowolne wytyczne Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ w zakresie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego i dobrowolnymi wytycznymi FAO w sprawie własności gruntów oraz zasady Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ odpowiedzialnego inwestowania w rolnictwo i systemy żywnościowe; wzywa Komisję, aby zajęła się w szczególności prawami człowieka ludności tubylczej i społeczności lokalnych w ramach umów o dobrowolnym partnerstwie dotyczących egzekwowania

prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa; przypomina, że ludność rdzenna, społeczności lokalne, drobni producenci rolni i kobiety funkcjonują w znacznej mierze w parciu o własną wiedzę o lasach. podkreśla, że ochrona zasobów naturalnych to nie tylko kwestia ochrony różnorodności biologicznej, ale także sprawa sprawiedliwości społecznej w ramach szerszej wizji odbudowy ekologicznej; podkreśla ponadto, że należy priorytetowo traktować rozwijanie wiedzy o leśnictwie i ochronie lasów, w tym transfer wiedzy;

15. wyraża zaniepokojenie powszechnym brakiem ochrony obrońców praw człowieka i obrońców środowiska – są oni źle traktowani, a nawet zabijani w państwach trzecich, w tym w krajach rozwijających się; wzywa UE, aby walka z bezkarnością stała się jednym z jej głównych priorytetów przez stworzenie instrumentów pozwalających na pełne, skuteczne i trwałe wdrożenie przepisów dotyczących praw człowieka i ochrony środowiska oraz ich egzekwowanie;
16. przypomina swoje stanowisko dotyczące wpływu zmiany klimatu, degradacji środowiska i klęsk żywiołowych jako czynnika migracji i przesiedleń spowodowanych zmianą klimatu oraz wyraża ubolewanie z powodu braku międzynarodowej ochrony praw człowieka dla poszkodowanych w związku z tym osób; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia roli i zdolności regionalnych organów do spraw praw człowieka i innych mechanizmów w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących związku między zmianą klimatu a prawami człowieka, promowania praw środowiskowych i ochrony obrońców praw środowiskowych w państwach trzecich;
17. podkreśla, że bardzo potrzebny jest ciągły rozwój badań naukowych i innowacji w dziedzinie zrównoważonej gospodarki leśnej, zwłaszcza w odniesieniu do poprawy przystosowania i odporności lasów; podkreśla, że w ten sposób można wykorzystać pełny potencjał lasów do osiągnięcia celów w zakresie klimatu i gospodarki o obiegu zamkniętym;
18. odnotowuje propozycje Komisji dotyczące dodatkowych, bardziej rygorystycznych kryteriów zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do bioenergii w ramach przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii; przypomina, że bioenergia oparta na drewnie jest obecnie głównym źródłem energii odnawialnej w UE, dostarczającym 60 % energii odnawialnej wykorzystywanej na jej terytorium; przypomina też, że spełnienie kryteriów zrównoważonej gospodarki leśnej, przewidzianych w przekształconej dyrektywie w sprawie energii odnawialnej, zależy od istnienia krajowych przepisów dotyczących lasów lub systemów zarządzania na poziomie obszaru, z którego pozyskuje się drewno; w związku z tym wyraża zaniepokojenie wpływem rosnącego przywozu biomasy na środowisko, ponieważ może on zwiększyć wylesianie za granicą; podkreśla, że biogospodarka oparta na drewnie powinna pozostawać w granicach zrównoważonego rozwoju i być zgodna z unijnymi celami klimatycznymi na lata 2030 i 2050 oraz celami dotyczącymi różnorodności biologicznej; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby wykorzystywały biomasę leśną w zrównoważony sposób oraz aby wyłączyły spalanie biomasy leśnej z wszelkich celów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych lub z kwalifikowalności do zachęt publicznych; apeluje ponadto do UE, aby rozważyła udzielenie wsparcia państwom trzecim, które mają potencjał przejścia na nieдрzewne źródła energii odnawialnej, co ograniczyłoby presję związaną z wylesianiem wywołaną wykorzystywaniem drewna

jako paliwa; wzywa także do podjęcia działań na rzecz zwiększenia pokrywy leśnej i, w stosownych przypadkach, innych obszarów zalesionych; podkreśla potrzebę stosowania zasady wykorzystania kaskadowego w odniesieniu do biomasy drzewnej oraz przestrzegania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym;

19. wzywa UE do przestrzegania zasady spójności polityki na rzecz rozwoju oraz do zapewnienia spójności między polityką rozwojową, handlową, rolną, energetyczną i klimatyczną; dostrzega pozytywny wkład gospodarczy, społeczny i środowiskowy sektora leśnego oraz wzywa do dalszych inwestycji w badania naukowe, innowacje i rozwój technologiczny;
20. wzywa UE, by zharmonizowała szeroko zakrojone cele w przepisach prawnych i środkach z zakresu polityki, które mają wpływ na lasy i sektor leśny;
21. powtarza, że polityka handlowa UE powinna być zgodna z jej międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie ochrony środowiska oraz przyczyniać się do ich realizacji; podkreśla strategiczne znaczenie solidnych, spójnych i możliwych do wyegzekwowania rozdziałów dotyczących zrównoważonego rozwoju w umowach handlowych, które idą w parze ze skutecznym wdrażaniem wielostronnych umów środowiskowych i klimatycznych; wzywa do umocnienia norm i systemów certyfikacji zgodnie z zasadami Światowej Organizacji Handlu; apeluje o wprowadzenie wiążących i możliwych do wyegzekwowania mechanizmów wdrażania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju dotyczących norm społecznych i środowiskowych, a także szczegółowych przepisów dotyczących lasów, praw człowieka i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, w tym przepisów gwarantujących dobrowolną, uprzednią i świadomą zgodę ludów tubylczych i społeczności lokalnych oraz uznanie praw własności gruntów społeczności; apeluje do Komisji, aby przeprowadzała cenę wpływu na zrównoważony rozwój, ze szczególnym uwzględnieniem lasów, ekosystemów naturalnych oraz praw człowieka w oparciu o wiarygodne dane i metody oceny; nalega ponadto, by Komisja wykorzystwała rozdziały dotyczące walki z korupcją – zawarte w umowach o wolnym handlu – do rozwiązania problemu wylesiania i nielegalnego pozyskiwania drewna;
22. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do zwiększenia zrównoważonego charakteru i przejrzystości łańcuchów dostaw; w tym celu wzywa do stosowania wiążącego obowiązku należytej staranności, który powinien mieć zastosowanie do wszystkich podmiotów uczestniczących w łańcuchach dostaw towarów stanowiących zagrożenie dla lasów; zachęca także Komisję do propagowania wiążących ram regulacyjnych na szczeblu międzynarodowym w celu wsparcia przejrzystości oraz egzekwowania proporcjonalnych, ale odstraszających mechanizmów sankcjonowania, zgodnie z Wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka;
23. uważa, że ze względu na wielowymiarowy wkład lasów w osiągnięcie ambitnych celów Unii istotna jest ścisła współpraca i wymiana dobrych praktyk między różnymi zaangażowanymi szczeblami administracji i grupami zainteresowanych stron oraz z międzynarodowymi, europejskimi, krajowymi i regionalnymi ekspertami, właścicielami i zarządcami lasów, naukowcami i społeczeństwem obywatelskim;
24. wzywa do nadania sektorowi leśnemu istotnego znaczenia w ramach celu „30 %

wydatków na klimat” w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”, w tym na pomoc finansową i techniczną dla krajów partnerskich będących producentami lasów, z myślą o osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju ONZ i propagowaniu zintegrowanego podejścia do nich; wzywa delegatury UE w państwach trzecich do promowania wymiany najlepszych praktyk i rozpowszechniania europejskiej wiedzy eksperckiej; wzywa UE w szczególności do wyciągania wniosków z innowacyjnych projektów w niektórych państwach trzecich, takich jak afrykańska inicjatywa na rzecz Wielkiego Zielonego Muru, która ma na celu odbudowę do 2030 r. 100 mln ha zdegradowanych terenów w Sahelu oraz umożliwienie rozwoju agroekologii i projektów regeneracyjnych; apeluje do UE w szerszym ujęciu o wspieranie krajów partnerskich w rozwijaniu praktyk i strategii w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej w oparciu o rzetelne dowody naukowe oraz wzywa ją do zajęcia się w pierwszej kolejności proforestacją, co pozwoli na wzrost lasów naturalnych o dużej różnorodności biologicznej.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	14.6.2022
Wynik głosowania końcowego	+: 20 -: 1 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Barry Andrews, Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Udo Bullmann, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Michèle Rivasi, Bernhard Zimniok
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Alessandra Basso, Frances Fitzgerald, Iskra Mihaylova, Marlene Mortler, Caroline Roose
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Loucas Furlas, Krzysztof Hetman, David Lega, Philippe Olivier, Christine Schneider

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

20	+
ID	Philippe Olivier
PPE	Hildegard Bentele, Frances Fitzgerald, Loucas Fourlas, Krzysztof Hetman, David Lega, Marlene Mortler, Christine Schneider
RENEW	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens, Iskra Mihaylova
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
VERTS/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Michèle Rivasi, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

2	0
ECR	Beata Kempa
ID	Alessandra Basso

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	12.7.2022
Wynik głosowania końcowego	+ : 30 - : 2 0 : 10
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropè, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Asim Ademov, Franc Bogovič, Claude Gruffat, Michaela Šojdrová, Thomas Waitz
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Seán Kelly, Dietmar Köster, Ramona Strugariu

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

30	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
EPP	Asim Ademov, Álvaro Amaro, Franc Bogovič, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Jarosław Kalinowski, Seán Kelly, Norbert Lins, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Michaela Šojdrová
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller, Ramona Strugariu
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Dietmar Köster, Camilla Laureti, Juozas Olekas

2	-
ECR	Krzysztof Jurgiel
ID	Gilles Lebreton

10	0
ID	Mara Bizzotto
NI	Dino Giarrusso
THE LEFT	Luke Ming Flanagan, Chris MacManus, Eugenia Rodríguez Palop
VERTS/ALE	Benoît Biteau, Claude Gruffat, Martin Häusling, Bronis Ropé, Thomas Waitz

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się